Пралетары ўсіх краеў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральн… Савету БССР.

4 кр. "Савецкая Беларусь" 1929, Пастера 13, государ- ств. публичн. библиотека. … адзін экз.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.
Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.
Навыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц — 90 к., 3 — 2 р. 70 к., 6 — 4 р. — к., 1 год — 8 р. — к. Зьмена адрасу: іншагароднім — 20 к., мясцовым — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок нанпарэлі пасьля тэксту — р. 50 к. За радок нанпарэлі насупроць тэксту 1 р. — к. За радок нанпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к. Сьмешныя на 50 проц. даражэй. Зьмен тарыфу бярэцца 10 проц. надбаўкі.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: За 1 дакумэнт 35 кап. За кожны дадатковы 15 к. Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумэнт 15 к. За кожны дадатковы 5 к. Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

10 год выданьня. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 212 (2701) Аўторак, 17-га верасьня 1929 г.

АБМЕН ВЕРБАЛЬНЫМІ НОТАМІ МІЖ НК ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ І НЯМЕЦКІМ ПАСОЛЬСТВАМ

АД НАРОДНАГА КАМІСАРЫЯТУ ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ

Вербальная нота,

перададзеная 9 верасьня нямецкім пасольствам НК замежных спраў.

«На перададаную нямецкаму пасольству 6 гэтага месяца вербальную ноту № 78-Ц ад 6 верасьня г. г. нямецкае пасольства мае гонар па даручэньні свайго ўраду адказаць наступнае:

Галоўны зьмест вербальнай ноты быў, згодна жаданьня савецкага ўраду, безадкладна пратэлеграфаваны нямецкай місіі ў Пекіне дзеля далейшых захадаў. Адначасова трэба зазначыць, што нямецкі ўрад з вялікім зьдзіўленьнем даведаўся аб нападах, якія зьмяшчаюцца ў вербальнай ноце савецкага ўраду і накіраваны супроць дзейнасьці нямецкіх консулаў па ажыцьцяўленьні абароны савецкіх грамадзян. Гэта зьдзіўленьне тым яшчэ мацней, што гэтыя напады грунтуюцца на агульных, ні ў якой меры не правераных сьцьвярджэньнях і што савецкі ўрад прызнаў своечасовым зараз жа апублікаваць папрокі, якія зьмяшчаюцца ў вербальнай ноце. Як гэта павінна было быць вядома савецкаму ўраду, нямецкі ўрад узмацніў пэрсанальны склад сваіх консульстваў у Паўночным Кітаі з прычыны прыняцьця на сябе абароны савецкіх грамадзян. З вядомых таксама і савецкаму ўраду справаздач нямецкіх консулаў вынікае, што апошнія пасьпяхова выявілі максымальныя натугі ў магчымых межах у інтарэсах савецкіх грамадзян. Прадстаўленьне зроблена ў апошнія часы, пасьля асабістага наведваньня новага канцэнтрацыйнага лягеру генэральным консулам Штобэ, давялі, згодна справаздачы нямецкага консульства ў Харбіне ад 7 верасьня, да таго, што сучаснае становішча ў лягеры, у якім знаходзіцца 948 чалавек, у тым ліку 38 жанчын, было здавальняюча ўрэгулявана,—у прыватнасьці, забясьпечаньне харчамі і вопраткай, а таксама наведваньне два разы ў тыдзень сваякамі, — і зараз скаргаў больш няма. Нямецкія прадстаўленьні дзеля палепшаньня недастатковых санітарных мер і мэдычнай дапамогі адбываюцца далей, з кітайскага боку абяцаны адпаведныя мерапрыемствы.

Нямецкі ўрад мяркуе, што мерапрыемствы нямецкіх консулаў у Кітаі былі-б, відаць, яшчэ эфэктыўней, калі-б савецкі ўрад лічыў неабходным зазначыць тым асобам, ад якіх ён атрымлівае сваю інфармацыю, каб апошнія непасрэдна паведамлялі гэту інфармацыю нямецкім консульствам. Нямецкі ўрад просіць далей дапоўніць прыведзеныя ў вербальнай ноце савецкага ўраду зьвесткі аб маючых нібыта месца катаваньнях савецкіх грамадзян, аб зьнікненьні шматлікіх асоб і знаходжаньні абезгалоўленых трупаў праз паведамленьне ўсіх падрабязнасьцяў, асабліва па магчымасьці іменьняў загінуўшых асоб. Бяз гэткіх станоўчых матар'ялаў усе крокі нямецкіх установаў, відаць, скончыліся-б бяз усялякіх вынікаў.

Нямецкае генэральнае консульства ў Харбіне ўжыло, згодна просьбы савецкага ўраду, адпаведныя крокі перад кітайскім урадам дзеля праверкі паведамленьня ТАСС ад 26 жніўня аб знаходжаньні 6 трупаў савецкіх грамадзян і атрымала ад кітайскага губарнатара афіцыйнае паведамленьне, што гэта паведамленьне цалком выдумана. Генэральны консул дадаў да адпаведнага свайго паведамленьня, што харбінскага прадстаўніка ТАСС нельга знайсьці і што ён павінен прасіць, каб з савецкага боку папярэдзілі прадстаўніка ТАСС ад распаўсюджаньня фальшывых вестак.

Нямецкай місіі ў Пэкіне запрапанавана даць безадкладна тэлеграфную справаздачу аб становішчы савецкіх грамадзян у Кітаі. Адзін вышэйшы чыноўнік нямецкага консульства ў Харбіне накіраваўся ў сучасны момант у інфармацыйную паездку ў Манчжурыю. У інтарэсах мірнага ўрэгуляваньня існуючых рознагалосьсяў савецкаму ўраду прадстаўляецца пачакаць атрыманьня адпаведнай справаздачы, раней чымся ён адважыцца на рэпрэсаліі, якія могуць толькі ўзмацніць існуючую ў сучасны момант напружанасьць паміж СССР і Кітаем».

Масква, 9 верасьня 1929 г.

Наш адказ

„У адказ на вербальную ноту нямецкага пасольства ад 9 верасьня г. г. № А-1486 Народны Камісарыят Замежных Спраў мае гонар паведаміць наступнае:

Народны Камісарыят ня можа згадзіцца з запэўненьнямі ноты нямецкага пасольства, быццам вербальная нота Народнага Камісарыяту № 78-ч ад 6 верасьня зьмяшчае напады на дзейнасьць нямецкіх консулаў у Кітаі па ажыцьцяўленьні імі абароны савецкіх грамадзян. Паказаная нота мае сваёй задачай зьвярнуць увагу нямецкага пасольства на выключна цяжкае становішча савецкіх грамадзян у Манчжурыі, якія падлягаюць нячуваным прасьледваньням і зьдзекам з боку кітайскай улады. Разам з гэтым Народны Камісарыят лічыў неабходным зьвярнуць увагу нямецкага пасольства на недастаткова эфэктыўныя вынікі дзейнасьці нямецкага консула ў Харбіне па абароне неабходных інтарэсаў савецкіх грамадзян. Роўным чынам Народны Камісарыят ня мог не адзначыць факту адсутнасьці дастаткова афіцыйнай і аўтэнтычнай інфармацыі аб становішчы савецкіх грамадзян, якая атрымліваецца ад нямецкіх консулаў праз дапамогу міністэрства замежных спраў Нямеччыны. Вядома, што пры наяўнасьці напружанай і законнай увагі савецкай грамадзкасьці да паасобных стадый савецка-кітайскага канфлікту наогул і становішча савецкіх грамадзян у Кітаі ў прыватнасьці, безадкладнае агалошваньне ўсіх мерапрыемстваў ураду СССР, накіраваных да абароны савецкіх грамадзян, зьяўлялася натуральным абавязкам Народнага Камісарыяту па Замежных Справах.

Пераходзячы да пытаньня аб становішчы савецкіх грамадзян у Кітаі, Народны Камісарыят павінен адхіліць сьцьвярджэньне вербальнай ноты нямецкага пасольства аб тым, што зьвесткі аб становішчы савецкіх грамадзян ў Кітаі, паведамленыя ў ноце Народнага Камісарыяту ад 6 верасьня г. г., быццам „грунтуюцца на самых агульных, ні ў якой меры не праверанных сьцьвярджэньнях". Народны Камісарыят прымушан напомніць, што пры даручэньні паказанай ноты пану нямецкаму паслу быў зачытаны сьпіс паасобных фактаў прасьледваньняў і зьдзекаў над савецкімі грамадзянамі з паказаньнем прозьвішча, датаў і месц здарэньня гэтых фактаў. Народны Камісарыят павінен таксама адзначыць, што пры нязначанай колькасьці афіцыйнай інфармацыі, якая атрымліваецца, ён ня можа ігнараваць і іншыя, хоць-бы неафіцыйныя крыніцы, якія перадаюць абураючыя агульную думку СССР паведамленьні аб становішчы савецкіх грамадзян. Гэткі пункт гледжаньня набывае яшчэ большую абгрунтаванасьць у паведамленых у вербальнай ноце нямецкага пасольства вестках, якія пацьвярджаюць ранейшую інфармацыю аб факце і ўмовах трыманьня да 1000 ні ў чым непавінных савецкіх грамадзян у канцэнтрацыйным лягеры ў Харбіне, у прыватнасьці, 38 жанчын, якая акалічнасьць сама па сабе ня можа ня выклікаць сур'ёзьнейшай трывогі і асабліва пільнай увагі да ўсіх іншых паведамленьняў аб становішчы савецкіх грамадзян у Кітаі.

Народны Камісарыят ня можа таксама ня выказаць свайго зьдзіўленьня з прычыны зусім неабгрунтаванага сьцьвярджэньня нямецкага генэральнага консула ў Харбіне, які ганьбіць афіцыйнае агенцтва ТАСС. Пан генэральны консул абвінавачвае карэспандэнта ТАСС, які, да рэчы сказаць, не знаходзіцца ў Харбіне, у распаўсюджваньні фальшывых вестак, не пацьвярджаючы сваё абвінавачаньне нічым, акрамя аднабаковых і неправераных заяваў мясцовай кітайскай улады. Разам з гэтым трэба адзначыць, што савецкія грамадзяне, якія ўцяклі ў СССР з Манчжурыі, зноў, паведамляюць аб знаходжаньні трупаў савецкіх грамадзян, фатаграфіі якіх ёсьць у Харбіне.

У заключэньні Народны Камісарыят мае гонар зазначыць, што паведамленьне ў яго вербальнай ноце ад 6 верасьня г. г. аб рэпрэсіях адносна пэўнай катэгорыі кітайскіх грамадзян было зроблена нямецкаму пасольству ў інфармацыйным парадку і грунтавалася на рашэньні, якое ўжо прынята і ажыцьцяўляецца ўрадам СССР.

З свайго боку Народны Камісарыят быў-бы вельмі ўдзячны нямецкаму пасольству за атрыманьне, праз яго ласкавую дапамогу, зьвестак аб прычынах арыштаў і прасьледваньняў тысяч савецкіх грамадзян кітайска ўладаю.

Масква, 13 верасьня 1929 году.

1-шы дадатак да ноты Народнага Камісарыяту Замежных Спраў ад 13-IX—29 г.

21 ліпеня. На станцыі Пагранічная бяз усякай прычыны зьбіты паліцэйскім супрацоўнік савецкага консульства гр. Краўчук.

13 жніўня. Харбінскі карэспандэнт „Дэйлі Мэйль" паведамляе, што ён „учора" бачыў групу бальшавікоў, якія былі зьвязаны па руках і нагах дротам і ішлі па вуліцы з акрываўленымі тварамі. За апошнія два дні налічваецца 2.000 арыштаваных, прысуджаных да турэмнага зьняволеньня і высланых савецкіх грамадзян».

13 жніўня. Японская прэса паведамляе, што ў савецкіх грамадзян, якія высылаюцца ў СССР, адабрана ўся маемасьць. Асобы, якія ўцяклі з Кітаю, гэта пацьвярджаюць.

23 жніўня. З Токіё паведамляюць, што апарат У-К чыгункі цалкам заняты перавозкамі арыштаваных савецкіх грамадзян. Будуюцца канцэнтрацыйныя лягеры, разьлічаныя на некалькі тысяч арыштаваных.

Савецкія грамадзяне закоўваюцца ў кайданы. У знак пратэсту яны абвясьцілі галадоўку, патрабуючы прад'яўленьня ім абвінавачаньня.

Савецкія грамадзяне, якія прыбылі з Кітаю, паведамляюць, што на ст. Манчжурыя бяз усялякай прычыны арыштавана і зьбіта некалькі дзесяткаў савецкіх грамадзян, у тым ліку падросткаў ва ўзросьце ад 14 да 17 гадоў.

На ст. Джалайнор арыштаваны савецкія грамадзяне Даньнікаў і Кудзінаў. Кітайская ўлада прад'явіла ім абвінавачаньне „ў сапсаваньні тэлефонных правадоў".

Абодва арыштаваныя прапалі бяз весьці. Ёсьць дапушчэньні, што яны пакараны сьмерцю.

24 жніўня. Там-жа арыштаваны савецкія грамадзяне Ушакоў і Нікалаў. Прычыны арышту невядомы. Абодва арыштаваныя прапалі бяз весьці.

Кітайскія салдаты цяжка зьбілі грамадзяніна Калінькова, які прасіў спыніць раскрадваньне яго маемасьці на ст. Манчжурыя

З Токіё паведамляюць, што на рацэ Сунгары і на ст. Бухэду знойдзена 6 трупаў са сьсечанымі галовамі. Некаторыя з іх апазнаны і аказаліся савецкімі грамадзянамі.

24 жніўня. Водлуг паведамленьня японскага агенцтва „Дэмпо Цусін", у Хайлары закатаваны чатыры савецкія грамадзяніны.

28 жніўня. Выданы загад аб аслабаненьні ў 7-х дзённы тэрмін кватэр, якія займаюць савецкія грамадзяне, што самі звольніліся з У-К чыгункі. Звольненыя пазбаўлены права атрымаць уласныя ўзносы з пэнсіённай касы.

Працягваюцца масавыя арышты савецкіх грамадзян у Харбіне і ўздоўж лініі У-К чыгункі. Арыштаваных накіроўваюць зьвязанымі ў канцэнтрацыйныя лягеры.

29 жніўня. Ад уцёкшых на савецкую тэрыторыю савецкіх грамадзян атрыманы весткі аб тым, што ў розных мясцовасьцях у раёне Харбіну і па лініі УК чыгункі выяўлены дзесяткі трупаў савецкіх грамадзян са сьсечанымі галовамі.

Далей маюць месца выпадкі прапажы савецкіх грамадзян бяз весьці.

2-гі дадатак да ноты Народнага Камісарыяту Замежных Спраў ад 13-IX—1929 г.

Водлуг вестак, якія ёсьць у савецкага консула ў Дайране:

1. У Харбіне і па лініі УК чыгункі арыштавана каля 2000 чалавек савецкіх грамадзян, у тым ліку 80 жанчын і 30 дзяцей.

Арыштаваныя знаходзяцца ў канцэнтрацыйным лягеры ў Сумбэй. Сярод арыштаваных разьвіліся інфэкцыйныя захворваньні—тыфус, дызэнтэрыя і іншыя, ёсьць пакусаныя шалёнымі сабакамі, а дапамогі мэдыцынскай няма.

Сярод арыштаваных жанчын ёсьць значная колькасьць цяжарных. Хворых не дазваляюць накіроўваць у шпіталі.

Перадача харчоў забаронена. Арыштаваных кормяць толькі хлебам і вадою.

2. У галоўным штабе ў Харбіне, куды накіроўваюць усіх савецкіх грамадзян, якіх абвінавачваюць «у шкодніцтве», шырока ўжываюць катаваньні, зьбіваньні і зьдзекі.

Ёсьць пісьмовыя матар'ялы, якія пацьвярджаюць гэтыя факты.

3. У Бухэду была арыштавана тэлеграфістка—савецкая грамадзянка за пасылку тэлеграмы нямецкаму консулу аб зьбіваньні арыштаваных савецкіх грамадзян.

4. За аказаньне мэдыцынскай дапамогі арыштаваным савецкім грамадзянам на станцыі Бухэду быў зьбіты доктар—савецкі грамадзянін Аляксееў.

5. У сувязі з замахам на супрацоўніка кітайскай паліцыі Шышкіна арыштоўваюцца катуюцца ўсе блёндыны з ліку моладзі—савецкіх грамадзян. Гэта робіцца, відаць, з тэй прычыне, што Шышкін паказаў, што ў яго страляў блёндын.

Часова пастаўлены кітайскай уладай на чале УК чыгункі Фан Цігуань выдаў загад аб безадкладным высяленьні з кватэр савецкіх грамадзян, звольненых з УК чыгункі і іх сем'яў, а таксама аб забароне выдачы пэнсіённых грошай савецкім грамадзянам, супрацоўнікам чыгункі, якія звальняюцца.

Трупы савецкіх грамадзян са сьцятымі галовамі знаходзяць амаль штодзённа ў раёне Харбіна і на лініі УК чыгункі.

У Харбіне ёсьць фатаграфічныя здымкі з гэтых трупаў.

Мы наш, мы новы сьвет збудуем...

Разьвітаньне з польскай дэлегацыяй рабочых і сялян вылілася ў магутную дэманстрацыю міжнароднай салідарнасьці пралетарыяту.—На разьвітаньні ў Доме Культуры прысутнічала дэлегацыя рабочых і сялян Аргентыны. — Абедзьве дэлегацыі зьдзіўлены нячуваным тэмпам нашага будаўніцтва

РАБОЧЫЯ І СЯЛЯНЕ ПОЛЬШЧЫ І АРГЭНТЫНЫ БУДУЦЬ ВЕДАЦЬ ПРАЎДУ АБ СССР

У нядзелю, 15 верасьня, працоўныя Менску сабраліся ў Доме Культуры, каб разьвітацца з дарагімі гасьцямі—дэлегацыяй рабочых і сялян Польшчы, Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны.

Адчыняючы ўрачыстае пасяджэньне, загадчык культаддзелу ЦСПСБ т. Клімковіч зазначыў:

— Сёньня мы паслухаем нашых гасьцей аб іх уражаньнях, няхай яны раскажуць аб тым, што бачылі на нашых фабрыках і заводах, што новае яны ўбачылі ў жыцьці рабочага і селяніна БССР. Заўвагі дэлегацыі аб нашых недахопах будуць прыняты намі, як братэрская дапамога ў нашым сацыялістычным будаўніцтве.

Тав. Бернацкі па даручэньню канфэрэнцыі Мопру Фрунзаўскага раёну перадаў прывітаньне праз польскую дэлегацыю ўсім рабочым і сялянам Польшчы, Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны.

— Перадайце нашым закардонным братом, што мы дапамагалі, будзем дапамагаць і ніколі не адмовім у дапамозе палітычным вязьням буржуазных астрогаў,—заканчвае сваё прывітаньне т. Бернацкі.

Першым ад дэлегацыі выступае яе старшыня т. Мац.

— Мы ўжо месяц у СССР. Мы ніколі не спадзяваліся ўбачыць такое вялізарнае будаўніцтва, якое давялося нам у вас бачыць. Мы бачылі, што рабочыя і сяляне БССР самі здольны ўсё рабіць і вельмі добра абыходзяцца без капіталістаў і памешчыкаў. Мы дзівіліся надзвычайнаму тэмпу вашага будаўніцтва, дзівіліся вялізарнаму энтузіязму, з якім рабочыя ўдзельнічаюць у будаўніцтве сацыялізму.

— Нам у Польшчы казалі, што ў вас усё зруйнавана, што рабочыя пакінуты інтэлігентамі. У вас-жа мы ўбачылі, што рабочыя, сяляне, спэцыялісты, інтэлігенты і вучоныя—усе разам вялікім калектывам будуюць новае жыцьцё, будуюць сацыялізм.

Мы бачылі дамы адпачынку, дзіцячыя ясьлі і сады, клюбы, вышэйшыя і сярэднія навучальныя ўстановы, шмат яшчэ чаго бачылі, аб чым нашаму рабочаму і селяніну нават марыць ня прыходзіцца.

Але блізка час, калі рабочыя і сяляне Польшчы, Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны зразумеюць, што ёсьць адзін шлях да выйсьця з нашага цяжкага становішча—гэта пралетарская рэвалюцыя, і яна—не за гарамі. Наша буржуазея рыхтуе супроць вас вайну, але, калі прыйдзецца нам узяць у рукі вінтоўкі, дык мы іх накіруем супроць буржуазіі.

Дружнае ўра і гучныя воплескі ўсёй залі былі адказам т. Мацу.

На трыбуну ўзыходзіць селянін Заходняй Беларусі т. Кавальчук.

— Нам казалі, што Савецкая Беларусь цёмная, бедная і што няма чаго ў ёй глядзець. Але мы прыехалі і ўбачылі, што зямля памешчыкаў перададзена сялянам, арганізаваны і арганізуюцца калгасы, камуны і саўгасы, будуюцца фабрыкі, заводы, будуюцца школы і клюбы. Мы бачылі, што Савецкая Беларусь не закінутая старонка, а раўнапраўная ў СССР рэспубліка і што ў ёй нячуваным тэмпам ідзе будаўніцтва ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі.

— Мы сёньня ўбачылі ў Менску чырвоны абоз з хлебам. Сяляне з плякатамі і лёзунгамі прыехалі здаваць хлеб. Мы дзівімся, што плякаты з лёзунгамі—„Няхай жыве калектывізацыя сельскай гаспадаркі", «Няхай жыве ўзмоцненая індустрыялізацыя краіны» трымалі ў руках старыя сяляне. Калі старыя сяляне зразумелі ідэі камуністычнай партыі, дык што-ж тады гаварыць пра моладзь.

— У вас ёсьць В. Н. У., Акадэмія Навук, Сельска-Гаспадарчая Акадэмія, а ў нас у Заходняй Беларусі няма і пачатковых школ.

— Мы бачылі і недахопы, але вы імкнецеся іх выправіць, і мы пераконаны, што ў бліжэйшыя часы вы іх пераможаце.

Зноў воплескі, зноў гучнае ура...

Рабочы Гутэрман—член дэлегацыі гаворыць: усе вашы посьпехі толькі ў выніках калектыўнай працы рабочых, спэцыялістаў, наогул працоўных.

— Мы змагаемся за 8-гадзінны рабочы дзень і ідзем за гэта ў астрогі, а ў вас яго абараняе закон, і вашы фабрыкі пераходзяць на 7-х гадзінны рабочы дзень.

Вашы фабрыкі—вялікая палітычная школа для рабочых. У вас моладзь і жанчыны на фабрыцы раўнапраўны, а ў Польшчы яны толькі танная рабочая сіла, якую эксплёатуюць фабрыканты.

Мы бачылі, што ў вас усе нацыянальнасьці зьяўляюцца паўнапраўнымі членамі аднэй вялікай сям'і працоўных, а ў нас... лепш ня буду і гаварыць.

Громам воплескаў сустракае заля паведамленьне, што на ўрачыстае пасяджэньне прышла дэлегацыя ад рабочых і сялян Аргентыны, якія прыехалі ў СССР.

Члены дэлегацыі т. т. Шлейфэр і Лукавіцкі запрашаюцца ў прэзыдыум.

Сялянка Польшчы апавядае аб тых дасягненьнях, якія яна бачыла ў галіне аховы маткі і дзіцяці.

— Працуйце, ня спыняючыся, над будаўніцтвам сацыялізму, а мы вас у патрэбную хвіліну падтрымаем.

У заключэньне сялянка дэклямуе свой верш.

— Нех ведаюць, што айчына ваша.
— Ёсьць айчына наша...

— Член Аргетынскай дэлегацыі тав. Шлейфэр 17 год таму назад выехаў з Беларусі ў Аргентыну і яшчэ памятае расейскую мову, на якой і выступае з прамовай.

— Наша дэлегацыя надзвычайна рада, што па сканчэньні сваёй паездкі па СССР змагла спаткацца з дэлегацыяй рабочых і сялян Польшчы.

За трыдзевяць зямель адсюль у Аргентыне рабочыя і сяляне жывуць з надзеяй утварыць такую-ж сацыяльную рэвалюцыю, якую расейскія рабочыя і сяляне ўтварылі на аднэй шостай частцы зямной кулі.

— Мы,—прадстаўнікі яўрэйскіх рабочых і земляробаў. Нам даручылі вывучыць той цуд, які ўтварылі рабочыя ў СССР. За 2 месяцы мы шмат чаго бачылі, мы бачылі вашы дасягненьні і недахопы. Рабочая кляса ўсяго сьвету гатова дапамагчы вам зьнішчыць гэтыя недахопы.

Мы спаткаліся тут ня толькі з пралетарыятам, які зробіў рэвалюцыю, але і з тым гэроічным пралетарыятам Польшчы, які заўтра зробіць сацыяльную рэвалюцыю.

Дзесяткі тысяч польскіх рабочых і сялян-эмігрантаў Польшчы ў Аргентыны прымаюць удзел у рэвалюцыйным руху.

Мы ў Аргентыне,—у тылу сацыяльнай рэвалюцыі, таксама не забываем свайго абавязку. Рабочым і сяляне Паўднёвай Амэрыкі не дазволяць вывезьці ніводнага фунта мяса, ніводнага фунта пшаніцы для ваяўнічых імпэрыялістаў у часе нападу на СССР.

Мы таксама будзем змагацца за тое, каб сьцяг саветаў узьняць на ўсёй зямной кулі.

Крыкі ура, воплескі, выклікі—няхай жыве міжнародная салідарнасьць пралетарыяту,—вось чым адказалі працоўныя Менску свайму брату па духу барацьбе з далёкай Аргентыны.

Сэкратар польскай дэлегацыі т. Бэм з вялікім уздымам адказвае на прывітаньне Аргентынскай дэлегацыі рабочых і сялян.

— Таварышы, браты з Аргентыны! Шчырае вам прывітаньне ад рабочых і сялян Польшчы, Заходняя Беларусі і Заходняй Украіны. Перадайце наша братэрскае прывітаньне нашым братом у Аргентыне.

— Перадайце ім, што мы жывём і змагаемся ў нячуваным уціску і прыгнечаньні пад ботам польскага фашызму, але недалёка час, калі мы разаб'ем фашыстоўскія кайданы...

Далей т. Бэм апавядае аб тых уражаньнях, якія польская дэлегацыя вынесла з паездкі па БССР.

— З такім-жа энтузіязмам будуйце і далей сваю гаспадарку, выконвайце сваю 5-цігодку за 4 гады, будуйце больш саўгасаў, калгасаў, будуйце больш фабрык і заводаў, яшчэ больш электрычных станцый.

Памятайце аб 6000 палітвязьняў у фашыстаўскіх астрогах, усе—у шэрагі Мопру, усе на дапамогу палітзьняволеным у капіталістычных краінах!

Цэлая бура воплескаў, магутнае ўра, гукі музыкі пераплятаюцца з музыкай гукаў. Бура гэта доўга ня сьціхае.

З прывітаньнямі ад Менскага пралетарыяту выступалі рабочыя—т. т. Казлоў (мэталіст), Галаскоў (чыгуначнік) і тав. Раряпэр—ад чырвонага Юнгфронту Нямеччыны.

Пасьля прамовы Старшыні ЦСПСБ тав. Рыжова ўрачыстае пасяджэньне зачыняецца сьпевам Інтэрнацыяналу.

Кожная нацыя сьпявала на сваёй роднай мове, яго сьпявалі адначасова на беларускай, польскай, яўрэйскай, расейскай і гішпанскай мове,—бо адзін з дэлегатаў Аргентыны—па нацыянальнасьці гішпанец.

З розных краёў сьвету, але адно жаданьне, адно імкненьне:

Мы наш, мы новы сьвет збудуем.
Хто быў нічым, той стане ўсім...

Ваз-аў

ЗЬДЗЕКІ НАД САВЕЦКІМІ ГРАМАДЗЯНАМІ.

КІТАЙСКАЯ ВАЙСКОВАЯ ЗГРАЯ ПРАЦЯГВАЕ АРЫШТЫ І ЗЬДЗЕКІ НАД ГРАМАДЗЯМАМІ СССР

1168 зьняволеных у бесчалавечных умовах.

ТОКІЁ, 14-9. Як паведамляюць з Харбіну, карэспандэнты трох нью-ёрскіх газэт, разам з амэрыканскім віцэ-консулам Ліленстрома, наведалі канцэнтрацыйны лягер.

Бела-эмігранцкая газэта „Заря" з мэтаю адхіліць „бязглуздныя савецкія вымыслы" аб жыцьці арыштаваных, публікуе інтэрв'ю з Лілінёстормам, у якім выкінуты і памягчаны найбольш вострыя месцы інтэрв'ю.

Водлуг слоў „Зари" Ліліёнстром паміж іншым, заявіў: «у агледжаных намі бараках мы бачылі ўсяго 1.168 зьняволеных, у тым ліку 69 жанчын і дзяцей. Зьвяртае на сябе ўвагу той факт, што сярод дзяцей ёсьць вельмі малыя, грудныя, да 10 месячнага ўзросту. У бараках нары, на якіх кожнаму зьняволенаму даецца месца. Усе вокны зачынены вакеніцамі, дзьверы ўсіх дамоў зачынены, ключы знаходзяцца ў вартаўніка. Гарачых харчоў не даюць. Наогул, лягер не абсталяваны.

Сярод затрыманых знаходзіцца адзін урач, паслугамі якога стараюцца карыстацца зьняволеныя. Вялізарнае ўражаньне на нас зрабіў прыдушаны настрой арыштаваных. Яны да гэта часу неўразуменьні, чаму іх ня выслалі ў СССР, а зьняволілі ў лягеры.

„Бравы ваяка" збавіў тон.

ТОКІЁ, 15-9. Як паведамляюць з Харбіну, кіраўнік УК чыгункі Чан-Го-Чэн зрабіў заяву прадстаўнікам друку, у якой па сутнасьці адхіляе сваё нядаўняе інтэрв'ю аб неабходнасьці пазбавіць СССР яго долі на УК чыгунку. У новым інтэрв'ю Чан-Го-Чэн выказваецца за прынцып супольнага ўпраўленьня шляхам пры ўмове абмежаваньня савецкага ўплыву.

Інтэрв'ю мае надзвычайны для Чан-Го-Чэна характар. Адсутнічае ваяўнічы тон яго ранейшых заяў. Характэрны таксама наступныя факты: 1. Ня гледзячы на пагрозу пасадзіць савецкіх настаўнікаў у лягер, Чан-Го-Чэн гэтыя пагрозы ня выконвае і ў спэцыяльным загадзе падкрэсьліў сваю вялікадушнасьць.

2. Чан-Го-Чэн часова зьняў з экрану кіно манархічны здымак «барацьба за бацькаўшчыну», прычым гэта сваё распараджэньне тлумачыў трывожным часам".

Выкідаюць з кватэр.

ТОКІЁ, 15-9. Як паведамляюць з Харбіну, 12 верасьня ўначы ў Койкапскім рабочым пасёлку, каля Харбіну, па распараджэньні ўлады былі выселены з чыгуначных кватэр сем'і звольненых чыгуначнікаў з тае прычыны, што ў раёне ваенны стан. Выселеным быў забаронены пераезд у горад уначы.

Такім чынам, выселеныя з дзецьмі і маемасьцю прымушаны былі правесьці ноч пад адкрытым небам.

Жыхары эвакуіруюцца.

ТОКІЁ, 15-9. Як паведамляюць з Харбіну, Чжан-Сюэ-Лян па просьбе Чжан-Цзо-Сяна, пасылае на межы авіяцыйныя атрады і зенітныя граматы.

Станцыя Пагранічная нібы вымерла. Чыгуначнікі і жыхары кідаюць горад. Войска рыхтуецца да зімы.

На станцыі Пагранічная, на станцыі Манчжурыя і ў Меліне абвешчана асаднае становішча. Без прапускоў можна хадзіць толькі да 11 гадзін вечара.

Лічаць сябе мабілізаванымі.

АДЭСА, 12-9. Сход сялян сяла Антона-Хацімскага пастанавіў лічыць сябе мабілізаванымі дзеля ўступленьня ў Чырвоную армію па першаму заклiку ўраду і зрабіць адлічэньні на пабудову аэраплану „Сялянін Адэсчыны".

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ.

Чаго дамагаюцца арабы.

ЛЁНДАН, 12-9. У гутарцы з ерусалімскім карэспандэнтам „Дэйлі Кронікль" выдатны арабскі дзеяч Амуні Абдулхад наступным чынам фармуляваў дамаганьні арабаў у Палестыне: скасаваньне дэклярацыі Поля Банкура аб утварэньні яўрэйскага нацыянальнага „прытулку", скасаваньне ангельскага мандату і ператварэньне Палестыны ў арабскую дзяржаву.

Карэспандэнт адзначае, што ўзаемны байкот яўрэяў і арабаў набывае ўсё больш шырокія разьмеры".

Вычышчаных замяняюць новыя кадры.

УЛАН-БАТОР, 13-IX. Летам у Манголіі была праведзена чыстка папярэдняга складу правінцыяльных школ. Вычышчана 50 проц. настаўніцтва, якія не адпавядалі прызначэньню па сваім палітычным поглядам і кваліфікацыі, а таксама па сацыяльнаму паходжаньню.

Міністэрства асьветы мяркуе да пачатку навучальнага году замяніць выбыўшых настаўнікаў новымі з ліку скончыўшых спэцыяльныя курсы, часткаю з лічбы выпушчаных слухачоў пэдагагічнага тэхнікуму.

Чым хутчэй, тым лепш.

ЛЁНДАН, 13-IX. Толькі „Манчэстэр Гардыян" камэнтыруе пытаньне аб англа-савецкіх перамовах: чым хутчэй, —піша газэта,—будуць безагаворачна аднаўлены нармальныя дыплёматычныя зносіны (г. зн. чым хутчэй адносіны паміж Лёнданам і Масквой будуць ператвораны ў гэткую-ж самую форму, як адносіны паміж іншымі чужаземнымі сталіцамі) тым ляпей".

АМЭРЫКАНСКІЯ КАНТРАЛЁРЫ.

БЭРЛІН, 14-IX. Водлуг паведамленьня некаторых газэт, у амэрыканскіх фінансавых колах чакаюць, што ў бліжэйшай будучыне адбудзецца назначэньне двух амэрыканскіх банкіраў на кіруючыя пасады ў занова ўтвараемым народным рэпарцыйным банку.

Кандыдаты на гэтыя пасады будуць высунуты Морганам і Аўэнам Юнгам.

Загінула 15 пасажыраў

ПАРЫЖ' 14-9. Агенства Гавас паведамляе з Антвэрпэну (Бэльгія): „нямецкі параход штурхнуўся з бельгійскім параходам „Эстрэла". У выніку сутычкі „Эстрэла" пайшла на дно. Загінула 15 пасажыраў".

Дэлегацыя працоўных Польшчы ў ЦСПСБ

Гутарка з тав. Рыжовым.

У суботу 14 верасьня дэлегаты працоўных Польшчы Заходняй Беларусі і Зах.Укр. наведалі ЦСПСБ, дзе мелі гутарку з старшынёй ЦСПСБ тав. Рыжовым аб працы прафарганізацый Беларусі.

Тав. Рыжоў у сваёй прамове ўсебакова азнаёміў дэлегатаў з асаблівасьцямі прафэсыянальнага руху на Беларусі, завастрыў увагу на выразшэньні нацыянальнай палітыкі, на станоўцы культ-абслугоўваньня рабочых.

Делегаты ў запытаньнях цікавіліся станам сацыяльнага страхаваньня, працаю прафсаюзаў сярод моладзі і жанчын і інш.

У сваіх выступленьнях дэлегаты падрабязна апавядалі аб жыцьці і змаганьні польскага пралетарыяту, аб рэвалюцыйным уздыме і выступленьнях супроць фашызму.

— Усё тое, што мы бачылі ў вас—кажуць дэлегаты—аб усіх гіганцкіх посьпехах сацыялістычнага будаўніцтва мы раскажам нашым братом на барацьбе—працоўным Польшчы, Заходняй Беларусі і Зах. Украіны.

* * *

Дэлегацыя у поўным складзе выехала ў Маскву.

КАНКРЭТНЫЯ ПРАЯВЫ ПРАВАГА ЎХІЛУ

ВЫКАНАЦЬ ПАСТАНОВЫ ВЕРАСЬНЁЎСКАГА ПЛЕНУМУ ЦК КП(б)Б.

БЯЗЬЛІТАСНА ЗМАГАЦЦА З ТЭАРЭТЫКАМІ І ПРАКТЫКАМІ ПРАВАГА ЎХІЛУ, РАЗГРАМІЦЬ НАЦЫЯНАЛ-ДЭМАКРАТАЎ.

ШЫРЭЙ РАЗГАРНУЦЬ ПРАЛЕТАРСКУЮ САМАКРЫТЫКУ.

З дакладу сакратара Фрунзаўскага райкому КП(б)Б т. ГУРЭВІЧА на сходзе партактыву Фрунзаўскай раённай арганізацыі.

Таварышы! Выходзячы з таго, што большасьць таварышоў, якія прысутнічаюць на гэтым активе, удзельнічалі на агульна-гарадзкім партыйным активе, чыталі матар'ялы аб пленуме ЦК КП(б)Б, я пабудую свой даклад так, каб можна было спасылацца на тое, з чым таварышы ўжо азнаёміліся і спыніцца больш на канкретных праявах правага ўхілу ў нашым раёне. Адначасова трэба будзе спыніцца на некаторых момантах, якія датычацца верасьнёўскага пленуму ЦК КП(б)Б, які мае для нас вельмі вялікае значэньне. [illegible]

[illegible] тав. Сталіна на гэтыя тэзісы (здаецца, у друку мы іх ня мелі). Вось што піша тав. Сьлепкоў па пытаньні аб самакрытыцы:

„В обстановке развертывающейся самокритики необходимо с достаточной отчетливостью определить, какая самокритика нам не нужна и вредна. Прежде всего, конечно, здесь должна итти речь о самокритике, которая под видом критики недостатков и злоупотреблений, [illegible]

[illegible]

...роў і да ўсіх пытаньняў, да ўсёй нашай лініі партыі.

Калі мы возьмем 5-гадовы плян, то там пачынаецца гістарычнае развіцьцё форм сялянскага землекарыстаньня ад Сігізмунда 2 Аўгуста—з другой паловы 16 стагодзьдзя і там і пагаворка пайшла, што формы землекарыстаньня ў БССР трэба падзяліць на такія пэрыяды: Сігізмунд 2 Аўгуст, рэформа 63 году, Сталыпіна і Прышчэпава.

[illegible]

...ставіла потым ячэйка Акрфа, як пытаньне вялікага палітычнага значэньня.

У Акрфа большая частка супрацоўнікаў зьвязвалася з прыватнікам. Там існаваў інстытут пасрэднікаў, праз якіх патэнты выдаваліся прыватніку. Гэта было ўзаконена, і інстытут прадстаўляў інтарэсы гэндляра ў Акрфа, наогул разглядаў там справы і мы маем матар'ялы, што гэтыя пасрэднікі нават мелі ўваход за бар'ер у Акрфа. Справа не ў тэхнічнай частцы, што яны хадзілі за бар'ер, але яны хадзілі да супрацоўнікаў, і супрацоўнікі хадзілі да іх дамоў.

Далей большая частка супрацоўнікаў крэдытавалася ў прыватнікаў, у гэтых пасрэднікаў.

Пасрэднік быў такі прыхільны, пакахаў загадчыка Акрфа т. Танхілеўскага—і, даведаўшыся, што няма ў апошняга кватэры, знайшоў яму гэткую.

Некаторая частка супрацоўнікаў Акрфа мела магчымасьць купляць у прыватніка таньней, чым іншыя купляюць. У Менску гандляры і наогул усе ведалі, што жонка загадчыка Акрфа Вострыкава крэдыталася ў прыватніка на суму да 25—30 руб. Супольныя вечарыны таксама мелі месца, была поўная сувязь з прыватнікам, ва ўмовах Менску гэта Астраханшчына.

Сувязь з прыватнікам крыху ў меншым разьмеры была ў яч. Працкалектыву мэбляўшчыкаў, дзе куплялі ў прыватніка тое, што можна было дастаць у дзяржаўных і каапэрацыйных установах.

У Акрфа мы мелі цэлы шэраг фактаў разлажэньня. У Акрфа 23 супрацоўнікі замешаны ў хабарніцтве, крэдытаваньні, у п'янстве. Мы мелі справу 16 фінагэнтаў, справу падлогаў.

Мы мелі такія факты замазваньня разлажэньня з боку кіраўнікоў установы, выдачу гэткім асобам такіх пасьведчаньняў, з якімі яны маглі-б пайсьці ў іншае месца працаваць.

У Белдзяржстраху выяўлены факты п'янства ад верху да нізу: ад старшыні праўленьня Белдзяржстраху тав. Чарнушэвіча да пасланца—усе разам пілі. У гэтых адносінах там ня было ніякага бюракратызму.

Вы ведаеце, што ў нас у горадзе была трывога. Кіраўнікі ўстановы і [illegible]

...ад неабходнасьці роспуску мясцкому, пасыпаліся ўсякія прасьледваньні, некаторых з іх паставілі на чыстку.

Ячэйка Белдзяржстраху дае характарыстыку сваім супрацоўнікам, прычым піша: «гурткі маглі-б працаваць значна лепей, калі-б партыйцы і камсамольцы менш былі нагружаны партыйнай вучобаю і іншай працай. Беспартыйная-ж маса ў нас у большасьці чыноўніцтва, якое закасьцянела глядзіць на гэта. У зьвязку з тым, што робіцца, такая характарыстыка ўсяму апарату, зусім зразумелы тыя вынікі, якія ячэйка робіць.

Працкалектыў мэбляўшчыкаў. Як назваць тое, што Хініч, які ў тыя часы быў рабкорам на вытворчасьці, біў па ўсіх тых недахопах, якія там меліся, а за гэта паставілі пытаньне аб выключэньні яго з партыі; сакратар ячэйкі пачаў гэтага рабкора травіць.

Загадчык працкалектывам мэбляўшчыкаў Нарусэвіч сабраў 150 заметак, і ні на водную з гэтых заметак не рэагаваў. Ня ведаю, ці можна гэта назваць інакш, як не зацісканьнем самакрытыкі.

Я спыніўся на пытаньні аб нерэагаваньні на заметкі і хачу завастрыць увагу на гэтым. Мне прышлося на нарадзе рабкораў рабіць даклад аб разгортваньні самакрытыкі, і трэба сказаць, што ўсе тыя, якія выступалі, гаварылі адно: «ну, мы пішам вельмі многа, але ніхто не рэагуе на гэтыя заметкі, ніхто не адказвае; дык якая-ж карысьць ад таго, што мы пішам; нас называюць ганараршчыкамі; калі мы прыходзім на пасяджэньне, дык нас сустракаюць такімі выкрыкамі: „ага", прышоў нюхаць, а потым будзеш пісаць". Праўда, я потым зазначыў, што тут ёсьць упадніцкія настроі, але гэта гавораць аб тым, што ў нас яшчэ часта наглядаецца гэта зацісканьне самакрытыкі.

Аб ухілах у практычнай працы, на нацыянальна-культурным будаўніцтве. Мне з Белдзяржвыдавецтва далі да дакладу сьпіс кніг, якія ўжо вышлі з друку і прайшлі праз Галоўліт, праз усе нашы палітрэдакцыі і якія пасьля ўсяго гэтага былі канфіскаваны. У гэтым сьпісу налічваецца 8 назваў розных кніг, якія былі канфіскаваны, а ўласна: „падручнік для масавай школы" Гарбацэвіча, «Рабочая кніжка на роднай мове», кніжка „Маладая Беларусь", „Полымя", насьценны календар, кніжка—„Наша сіла—асьвета" і інш.

Я лічу, што было затрымана больш чым 8 кніг, гэты сьпіс няпоўны. Мы ведаем, напрыклад, такі факт, што самі рабочыя 1 друкарні затрымалі ў сябе—не хацелі друкаваць вершы яўрэйскага пісьменьніка і пераклад раману аднаго ўкраінскага пісьменьніка. Пісьменьнікі прышлі і скардзіліся на гэтых рабочых, лаяліся, пыталі, якое права мелі рабочыя затрымаць—яны-ж няпісьменныя, нічога не разумеюць. І правільна адказалі гэтым пісьменьнікам, што калі рабочыя 1 друкарні не разумеюць, дык для каго-ж яны пішуць; калі пісьменьнікі пішуць для каго-небудзь іншага, а не для рабочых, дык, зразумела, што гэтага ня трэба друкаваць.

На сходзе ячэйкі Белдзяржвыдавецтва я проста паставіў пытаньне такім чынам: мы білі меншвэеўцаў за тое, што ў іх была дрэнная якасьць прадукцыі; ячэйку Белдзяржвыдавецтва мы павінны біць значна мацней, калі Белдзяржвыдавецтва выпушчае дрэннай якасьці прадукцыю, бо гэта-ж справа выхаваньня нашых кадраў, нашых мас. Я проста запытаў ячэйку Белдзяржвыдавецтва—дзе яна была?

На гэтым-жа сходзе было выступленьне нашага пісьменьніка Зарэцкага, выступленьне памылковае, але з боку ўсёй ячэйкі ня быў дадзен належны адпор гэтаму выступленьню.

Мы Зарэцкага выключылі з партыі, а ЦКК яго аднавіла.

Пра дзяржаўны музэй. Этнаграфічны аддзел увесь запоўнен толькі экспанатамі з сялянскага жыцьця і няма рабочага.

Яўрэйскі аддзел—рэлігійнымі экспанатамі, якія падабраны з надзвычайнай стараннасьцю.

Да гэтых экспанатаў трэба дадаць яшчэ адзін вельмі дробны мастацкі бранзовы бюст былога міліянэра Палякова. Дзеля чаго ён стаіць—невядома. У гэтых самых матар'ялах мы маем тое, што, акрамя аднаго бюсту Леніна пры ўваходзе ў музэй, там нічога рэвалюцыйнага няма. А вось Паляковы там знаходзяцца.

Гэта было пад кіраўніцтвам НК Асьветы. У складзе супрацоўнікаў гэтага музэю вельмі многа папоўскіх сынкоў і дачок, цэлая сямейка, і ясна, што яна вызначае работу музэю.

Далей, разам з канкрэтнымі праявамі правага ўхілу, мы маем канкрэтныя праявы астаткаў трацкізму, які злучаецца на практыцы з правым ухілам.

У працкалектыве мебляўшчыкаў 6 членаў ячэйкі былі ў апазіцыі пад кіраўніцтвам былога апазіцыянэра Воўкава, які зараз член партыі (мы ўжо прасілі ЦКК перагледзець справу аб ім).

Сакратар ячэйкі—былы трацкіст і з прычыны гэтага там ужываліся трацкісцкія мэтады. Загадчык працкалектыву прыходзіў у Райком з вялікай папкаю чарцяжоў і плянаў, але ні ячэйка ні сакратар ячэйкі ніколі ня лічылі магчымым давесьці да ведама РК аб тых трацкісцкіх прыёмах, якія мелі месца.

Ячэйка Белдзяржстраху. Белдзяржстрах правёў перавыбары бюро ячэйкі вясной, і ячэйка піша ў рэзалюцыі па дакладу бюро: „Работа ячэйкі ў справе агульнага кіраўніцтва ўстановай і практычнага праламленьня ў жыцьці дырэктыў партыі была дастатковай". Далей сход падкрэсьлівае здавальняючую працу рэдкалегіі, якая „сваечасова" і больш менш „поўна" адбівала галоўныя моманты сёняшняга дню.

Пра чыстку яны пісалі, што ячэйка дастаткова разгарнула працу да чысткі, а пра правы ўхіл—што адхіленьняў ад ленінскай лініі партыі з боку паасобных членаў ячэйкі не заўважвалася.

Калі Камісія Раённага камітэту прышла туды працаваць, яна не знашла таго падтрыманьня, якое яна павінна была атрымаць. Нашага прадстаўніка т. Шмідта аблаялі, з вывадамі камісіі Райкому не хацелі згаджацца. На адчыненым сходзе ячэйкі беспартыйныя выступалі за вывады Раённага Камітэту, а члены ячэйкі выступалі супроць потым, як прапрацоўваецца ў гуртках пытаньне 16 партканфэрэнцыі, яны там вядуць агітацыю супроць вывадаў Райкому партыі.

Калі мы заслухоўвалі даклад на Бюро Райкому, то мелі два канцавосьці. Адно—сакратара ячэйкі з рэзалюцыяй ячэйкі па дакладу бюро і другое—вывады камісіі, і гэта давяло да таго, што расьпусьцілі бюро ячэйкі.

Мы паслалі ў Белдзяржстрах трох вылучэнцаў. Іх называюць там „назначэнцамі Райкому". Там былі выбары бюро ячэйкі дэмакратычным шляхам, і гэтых таварышоў, новых членаў ячэйкі называюць назначэнцамі Райкому. Поўнае ігнараваньне адсутнасьці дапамогі ў працы.

Наркамзем. У ячэйцы НКЗ 70 проц. пратаколаў былі запоўнены пытаньнямі аб склоках, а лінію партыі, правы ўхіл праспалі, прасклочнічалі.

Ячэйка Акрфа. Сакратар ячэйкі прапіў лінію партыі.

У ячэйцы Белдзяржвыдавецтва ўчора быў сход, на якім разглядалася пытаньне, што „Зьвязда" і „Акцябр" зьмясьцілі карэспандэнцыю аб выступленьні Зарэцкага. Чакаюць, ніхто ня хоча гаварыць—так інфармаў старшыня сходу. Потым адзін выступае і гаворыць, што трэба кваліфікаваць выступленьне Зарэцкага, як правае, што гэта супадае з нацыянал-дэмакратам і г. д. Прымаюць рэзалюцыю, галасуюць: 9—за, 8—супроць, астатнія ўстрымаліся. А там было 24 чалавекі. Гэта пасьля пленуму ЦК, пасьля таго, як ЦК завастрыў увагу ўсёй нашай арганізацыі, каб мабілізаваць яе на барацьбу з нацыянал-дэмакратызмам, на барацьбу з правай небясьпекай.

Калі Зарэцкі напісаў усім вядомы ліст 3 пісьменьнікаў, і калі я прышоў у ячэйку, каб яна разглядала справу, то ў ячэйцы я не знайшоў падтрыманьня. Выступалі і гаварылі, што вінават не Зарэцкі, а ўнівэрсытэт. Усе выступалі ў абарону Зарэцкага, падтрыманьня лініі партыі я не знайшоў там.

Разглядаецца вялікае палітычнае пытаньне. „Дзеньнік Віленскі" ў Заходняй Беларусі зразумеў вялікую палітычную сутнасьць гэтага пытаньня. Але ў ячэйцы БЮВ не ацанілі яго, як належыць, і пасьля гэтага на сёньняшні дзень мы маем зноў такое галасаваньне.

Аб ячэйцы Белдзяржвыдавецтва, можна сказаць, што т. Калніну трэба будзе выдзеліць туды чым хутчэй камісію, каб прачысьціць яе, каб выконваць сапраўды пастановы пленуму ЦК. Трэба пачысьціць ад тых, што праводзяць нацыянал-дэмакратычную лінію, хто ідзе побач з нацыянал-дэмакратыяй, пабальшавіцку прачысьціць нашы рады ад такіх.

Райком партыі ставіў пытаньне перад усёй нашай партыйнай арганізацыяй аб рашучай барацьбе з праявамі правай небясьпекі; няма ніводнай ячэйкі, аб працы якой мы не заслухалі-б дакладу на бюро райкому, не ўдарылі моцна па праявах правага ўхілу.

Райком выносіў пастановы па гэтых пытаньнях. У Белдзяржстраху распусьцілі бюро ячэйкі, распусьцілі мясцком, паставілі пытаньне аб зьняцьці кіраўніка т. Чарнушэвіча з працы.

Па працкалектыву мэбляўшчыкаў; распусьцілі бюро ячэйкі, зьнялі з працы загадчыка і выключылі з партыі сакратара ячэйкі. Справу Зарэцкага, які ўдзельнічаў у лісьце „трох пісьменьнікаў", вельмі доўгі час разглядвалі, ставілі перад Зарэцкім умову, каб ён прызнаў такія-та памылкі. Зарэцкі з намі таргаваўся; ён заявіў, што параіцца з тымі таварышамі, з якімі ён падпісваў ліст. РК выключыў Зарэцкага з партыі; гэта ўхваліла ўся партыйная арганізацыя. Калі на активе аб гэтым было сказана, актыў выказаў сваю салідарнасьць, але яго аднавіла ЦКК. Зараз аб ім зноў трэба паставіць пытаньне.

Побач з гэтым трэба адзначыць, што раённы камітэт партыі зрабіў шмат промахаў у пытаньнях барацьбы з канкрэтнымі праявамі правага ўхілу. Вось, напрыклад, справа акрфа. Раённы камітэт разглядзеў справу сакратара АПО і інш., а пастанавіў толькі: паставіць на від сакратару ячэйкі, зьняць яго з працы, і гэтым абмежаваўся. Райком не задумаўся над тым, што калі сакратар ячэйкі п'е, дык там нешта ня гладка.

Далей—у справе з працкалектывамі мэбляўшчыкаў. Ячэйка існуе доўгі час, там ёсьць скрыўленьні але райком на іх позна рэагуе, трэба сказаць, што і з боку райкому былі памылкі.

У нашым друку яшчэ самакрытыка не разгорнута, як сьлед. Наш друк часам хапаецца за дробязі.

Наогул, у нашым друку яшчэ ня так разгорнута самакрытыка, як належыць; яшчэ не заўсёды наш друк зьвяртае ўвагу на асноўныя, галоўныя моманты. У заметках, якія зьмяшчаюцца ў нашым друку, яшчэ не заўсёды праводзіцца прынцып—крытыкаваць, „не взирая на лица". Калі зьмяшчаюць „не взирая на лица», дык толькі пасьля таго, як ёсьць адпаведная пастанова аб зьняцьці ці інш. Няма ў нас яшчэ таго, каб напісалі раней, каб тая ці іншая асоба была зьнята ўжо на падставе таго, што напісалі. Мы павінны сёньня гэта адзначыць дзеля таго, каб у далейшым больш шырока разгарнуць самакрытыку, каб накіраваць яе па такому кірунку, аб якім пісаў цэнтральны орган нашай партыі «Зьвязда» ў сваім перадавым артыкуле па пытаньні, як трэба нам паставіць самакрытыку, і як гэта было пастаўлена ў адозьве Цэнтральнага Камітэту.

Вынікі. У нас набліжаецца чыстка—яна пачнецца праз некалькі дзён. У той-жа самы час ЦК УсеКП(б) і ЦКК нам сыгналізуюць наконт чысткі савецкага апарату, што ў гэтай справе ў нас ня ўсё добра, што яшчэ дастатковай падрыхтоўкі да чысткі няма. Тыя зьявішчы, якія мы выкрылі, сьведчаць, што ячэйкі яшчэ ня выкрылі і ня ведаюць аба ўсім тым, што ў іх робіцца. Чыстку партыі і апарату трэба правесьці пад лёзунгамі выкананьня пастаноў апошняга пленуму і адозвы ЦК КП(б)Б. Імена пад гэтымі лёзунгамі — шырокага разгортваньня самакрытыкі, рашучай барацьбы з правым ухілам, з прымірэнцтвам да яго, з правым ухілам на практыцы, рашучай барацьбы з нацыянал - дэмакратызмам і праявамі іншых шавінізмаў—яўрэйскага, польскага і расейскага,—пад гэтымі лёзунгамі павінна ісьці далейшая наша праца. Трэба выявіць усе гэтыя памылкі і ўхілы, каб мы ня чысьцілі толькі асобных камуністаў, а каб на падстве чысткі асобных камуністаў выявілі ўсе тыя недахопы, якія мы маем у нашых установах. Трэба таксама прыцягнуць больш рабочыя масы да гэтай чысткі, бо толькі тады яна пройдзе досыць пасьпяхова.

Далей пытаньне аб вылучэньні кадраў. Ацэнка, якую далі нам ЦКК і ЦК у выніку праведзенай чысткі кіруючага складу КП(б)Б, паказвае, што нам яшчэ трэба надта многа папраўіць у нашых кадрах. І таму перад намі стаіць вялікая задача—сьмелага вылучэньня кадраў. І шырокае разгортваньне самакрытыкі павінна нам дапамагчы ў гэтым. Ленінградзкая, адна з лепшых арганізацый УсеКП(б), якая зрабіла цэлы шэраг памылак, зараз выпраўляе гэтыя памылкі пры шырокай разгорнутай самакрытыкі. І Ленінградзкі абласны камітэт пастанавіў вылучыць на кіруючую працу 500 рабочых. Мы таксама павінны ўзяць рашучы курс на вылучэньне, каб у нас ня было такіх зьявішч, якія мелі месца, напрыклад, з нашымі курсамі вылучэнцаў, дзе было шмат недарэчнасьцяў. Нам трэба сьмела вылучаць новыя кадры, пазбавіцца ад тых, хто нам перашкаджае ў нашай барацьбе, ад тых, хто ідзе з нацыянал-дэмакратамі, хто скрыўляе клясавую лінію, што праводзіць правы ўхіл на практыцы.

І таму—менш штампаваньняў, больш праверкі, каб выкрыць усё тое агіднае, якое мае месца: менш такога недапусьцімага давер'я.

Тэмпы працы. Нашы тэмпы працы павінны зараз падняцца на нябывалую вышыню. Наша сучаснае становішча вымагае ад нас гэтага; мы павінны нашу пяцігодку выканаць у 4 гады, а гэта вымагае напружаных тэмпаў у нашай працы. І таму, мы павінны перайначыць усю нашу працу, паставіць пытаньне такім чынам, каб мы не займаліся дробязьзю, каб не праседжвалі па шмат гадзін на дробязі, часам не заўважваючы вялікіх пытаньняў. На нашых сходах мы наглядаем часам фармальныя адносіны.

Нельга так працаваць. Трэба зьнішчыць гэтую казёншчыну, гэтыя фармальныя адносіны. Трэба, каб уся наша праца, якую мы праводзім, была карысна. Дзеля гэтага трэба ўзьняць тэмпы нашай працы.

Зараз Бюро ЦК паставіла пытаньне аб пераходзе шэрагу ўстаноў на бесьперапынны рабочы тыдзень. Мы таксама павінны перайсьці на бесьперапынны тыдзень. Мы павінны ўсе нашы тэмпы перавесьці на бесьперапынны вытворчы тыдзень, каб гэтым узьняць нашу працу.

Пры перавыбарах многія бюро ячэяк у нас „по-дзелячески" падышлі, не высьвятлялі палітычнай сутнасьці, і таму было такое зьявішча.

Перад намі зараз стаіць вялікая задача—выкананьне дырэктыў партыі аб партыйнай асьвеце. Многія таварышы гэтага не разумеюць, лічаць, што сваё пралетарскае нутро, свой пралетарскі нюх вывядзе. Гэта няверна. Не заўсёды пралетарскі нюх выведзе. Трэба паставіць пытаньне так, каб нашы арганізацыі былі падкаваны, бо не заўсёды гэты пралетарскі нюх можа вывесьці.

Нам трэба партвучобу паставіць на належную вышыню, каб падкаваць нашых партыйцаў.

Наша партыйная Фрунзаўская арганізацыя ў свой час дала рашучы адпор трацкістам, вылазкам трацкістаў, адпор тым праваапартуністам, якія хацелі зьвесьці з ленінскага шляху нашу партыю. У нашай партыйнай арганізацыі ёсьць вельмі многа скрыўленьняў клясавай лініі.

РК упэўнены, што таксама, як тады, наша партыйная арганізацыя дасьць рашучы адпор ухілам, яна выканае адозву ЦК КП(б)Б, пастановы пленуму ЦК, узьніме вытворчасьць і якасьць сваёй працы і выканае ўсе тыя дырэктывы, якія на нас усклала наша партыя.

Л. Чарняўскі

Афармленьне поглядаў правай апазіцыі.

Ідэёвая барацьба партыі супроць права-апартуністычнага ўхілу ня спыняецца ўжо шэраг месяцаў. За гэты час шырокія масы членаў партыі дастаткова глыбока зразумелі сутнасьць поглядаў, якія бароняцца правай апазіцыяй, здолелі ацаніць іх шкоднасьць для справы сацыялістычнага будаўніцтва. Для кожнага разважаючага бальшавіка цяпер ясна, што апазыцыя на чале з Бухарыным цягне партыю назад, што правыя дэзарганізуюць партыйныя шэрагі ў вельмі складаных абставінах разгорнутага сацыялістычнага наступу, які патрабуе ад пралетарскага авангарду максымальнай рашучасьці, вялікай нагоджанасьці ў дзейнасьці, усьведамленьня навіны паўстаючых перад намі задач і ўменьня **па-новаму іх вырашаць.**

Рашучы адпор, дадзены партыйнымі арганізацыямі спробам правага ўхілу зьмяніць кірунак партыйнай палітыкі ў бок лібэральна-апартуністычнага тлумачэньня задач і шляхоў нашага далейшага разьвіцьця, сьведчыць аб росьце партыі, аб усьведамленьні ёю новых задач, высунутых рэканструкцыйным пэрыядам, аб уменьні бязьлітасна выкрываць апартуністычную сутнасьць, прыкрытую надворнай лёяльнасьцю. **Ня спыняючы ідэёвай барацьбы з агульнай апартуністычнай ўстаноўкай правай апазіцыі**, партыя перайшла **ў сучасны момант да выкрываньня і перамаганьня правага ўхілу і яго „практычных" праявах, якія назіраюцца на розных вучастках нашай штодзённай будаўнічай працы.** Некаторым гэта здаецца „прыпіжэньнем" барацьбы з правай небясьпекай, разьменьваньнем на дробязі і г. д. Такі пагляд у корані памылковы. Па сваёй унутранай прыродзе апартунізм у найбольшай меры прыстасаваны да маскіроўкі, да „падспуднага існаваньня" пад прыкрыцьцем халоднай „дзелавітасьці" і спраўнасьці. Правы апартунізм **унутры** разлагае нашу работу, уплыў яго адбіваецца часамі ў штодзённых „дробязах", але з гэтых „дробязяй" вырастае ў маштабе ўсяго вялізнага Савецкага Саюзу косная сіла ведамсьцьвеннай інэрцыі, безпэрспэктыўнае падзяляньне, адрыў ад мас,—адным словам, усе тыя скажэньні клясавай лініі партыі, якія зрываюць на некаторых вучастках нашу сацыялістычную работу.

Аднак, пачатая барацьба з канкрэтнымі праявамі правага ўхілу ў практычнай рабоце ніякім чынам ня можа і не павінна адсоўваць на другі плян далейшую работу партыі па ідэёваму выкрываньню права-апартуністычнай сыстэмы ў цэлым. Тым болей было-б няправільна зьмяншэньне гэтай агульнай задачы зараз, калі сама права-апартуністычная апазіцыя шчыльна падышла да закапчэньня свайго **тэарэтычнага афармленьня.**

Да гэтага часу барацьба правай апазіцыі супроць партыі ішла па лініі пытаньняў тактыкі партыі і Камінтэрну. Гэта ня значыць, зразумела, што разгалосьсі былі ў другарадных пытаньнях „дробязях", як гэта спрабавалі даводзіць таварышы з правага лягеру. Пытаньні тлумачэньня **прыроды нэпу**, праблема **форм змычкі** рабочай клясы з сялянствам у абставінах рэканструкцыйнага пэрыяду, шляхі і тэмп **індустрыялізацыі краіны**, роля і значэньне **калектывізацыі сельскай гаспадаркі**, пытаньні тактыкі адзінага фронту на Захадзе, лінія кампартый у адносіне **міжнароднай сацыял-дэмакратыі**,—усё гэта пытаньні рашаючага значэньня, якія вызначаюць сабой **генэральную лінію** партыі і Камінтэрну. Спробы паказаць іх, як на важныя разыходжаньні па прыватных пытаньнях у межах **адзінай лініі** ўжо знайшлі належную ацэнку ў рэзалюцыях красавіковага пленуму ЦК і ЦКК і X пленуму Выканкому Камінтэрну. Бязумоўна ўжо на пройдзеным этапе разьвіцьця права-апартуністычнага ўхілу выявіліся ня толькі тактычныя, але і істотныя элемэнты праграмных разгалосьсяў правай апазіцыі з лініяй партыі і Камінтэрну.

Аднак, гэта праграмнае афармленьне правага ўхілу асабліва выразна ўжо відаць зараз. І асабліва выразна выяўляецца на фоне гэтага афармленьня роля т. Бухарына, як лідэра і ідэёвага натхніцеля права-апартуністычнага ўхілу. Шэраг прынцыповых выступленьняў тав. Бухарына за апошнія месяцы выкрывае цэлы ланцуг важнейшых праграмна-тэарэтычных палажэньняў, якія разьвіваюцца з вялікай пасьлядоўнасьцю і зьмяшчаюць у сабе ўсё неабходнае і дастатковае для **пляцформы** правай апазіцыі ня толькі ў маштабе УсеКП(б), але і ў маштабе Камінтэрну.

Зразумела, у межах данага артыкулу мы ня маем магчымасьці вычэрпальна прасачыць пераход т. Бухарына ад аднаго зьвяна гэтага ланцугу тэарэтычных палажэньняў да другога. Толькі ясна: тут ёсьць упартае адстайваньне **сыстэмы поглядаў**, якая ўсё больш робіцца нясумяшчальнай з ленінскай лініяй пралетарскай палітыкі ажыцьцяўляемай партыяй і Камінтэрнам.

Яшчэ ў „Заметках эканаміста" т. Бухарын, апроч шэрагу грубейшых памылак у ацэнцы нашых канкрэтных гаспадарчых задач, даў зусім няверную, небальшавіцкую, няленінскую ўстаноўку па кардынальнаму пытаньню аб **мэтадзе будаўніцтва сацыялізму** перамогшым пралетарыятам. Высоўваючы на першы плян „улічэньне" нашай адсталасьці, зазначэньне на „вузкія месцы" нашае эканомікі, як асноўны мэтад сацыялістычнага будаўніцтва, тав. Бухарын упадае ў простую і недапусьцімую супярэчнасьць з адным з асноўных палажэньняў ленінізму. У сваім артыкуле аб Суханаве, маючым вельмі вялікае значэньне ў сыстэме ленінскага вывучэньня, Уладзімер Ільліч б'е меншавізм за яго фаталістычную, грунтуемую на літары, я не на сутнасьці марксызму, пастаноўку пытаньня аб магчымасьцях сацыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне. Менавіта за аргумэнтацыю ад „вузкіх месц" (тэхнічная і культурная адсталасьць) граміць Ленін Суханава, высоўваючы пры гэтым з вялікай сьмеласьцю формулу: спачатку заваёва пралетарскай дыктатуры, а пасьля, **на падставе** ўлады рабочай клясы—пачаць **даганяць і пераганяць** капіталістычныя краіны, перамагаючы адвечную тэхнічную і культурную адсталасьць. Роля пралетарскай дыктатуры як мацнейшага сродку сацыялістычнай перабудовы ўсёй эканомікі і зьнішчэньня пераж ыткаў паразітычнага абшарніцка-капіталістычнага мінулага выступае ў гэтым артыкуле Уладзімера Ільліча з паўнейшай выразнасьцю. Лінія на **актыўнае перамаганьне** пры дапамозе дыктатуры пралетарыяту і на падставе выгад, ёю прадстаўляемых, „вузкіх месц" гаспадаркі, на іх **рашучае пашырэньне** ў інтарэсах больш шпаркага руху да сацыялізму—вось **практычная** аснова гэтай глыбокай ідэі Леніна, якая мае вялізарнае прынцыповае значэньне. А тав. Бухарын, жадаў ён таго ці не жадаў, апынуўся са сваёй прынцыповай установкай на «вузкія месцы» ў коле небальшавіцкіх, меншавіцка-фаталістычных ідэй.

(Канец будзе).

МАНЭЎРЫ—АГЛЯД ДАСЯГНЕНЬНЯЎ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ.

РАБОЧЫЯ І СЯЛЯНЕ БАБРУЙШЧЫНЫ ДРУЖНА ДАПАМАГАЮЦЬ ПРАВЯДЗЕНЬНЮ МАНЭЎРАЎ.

МЫ ГАТОВЫ, ЧАКАЕМ СЫГНАЛУ.

Гарачы час.

Усё ў руху.

Заклапочаныя твары.

Пачынаючы ад старэйшага камандзіра, гаспадарніка да радавога чырвонаармейца—усе заняты справай. Ходзяць, засядаюць, інструктуюцца, інструктуюць, загадваюць, выконваюць загады.

Дзелавіта, без сумятні. Вось пераменьнік ва ўсім новым старанна падбірае сабе боты. З усіх бакоў іх аглядае, і крыкнуўшы: „харош“!, не сьпяшаючыся, насоўвае іх на ногі. Насунуў, пахадзіў і кажа: „Добрыя, таварыш камандзір! Хоць зараз на 100 вёрст. Ніводнага мазаля ня будзе. Не бяз сэнсу ён выбірае сабе боты. Ён добра ведае, што моц пяхоты—у нагах. Ногі моцныя—пехацінец баяздольны. Дрэнныя боты хутка націраюць ногі. Баец выбывае са строю. За дапасоўкаю ботаў уважліва сачыць і камандзір.

Гэта—у роце, а ў клюбе свая падрыхтоўка. Пасеўшы на лаўках, ваенкоры слухаюць інструктаж.

Так, гэта сапраўдны інструктаж! Вы толькі паслухайце! Тут не прападае ніводная дробязь. Вайскоўцы не прапускаюць ніводнай дробязі, а тут гэта асабліва яскрава адчуваецца. Слова за словам інструктар разгортвае задачы ваенкораў на манэўрах:

— Паказвайце работу камандзіра... чырвонаармейца... ганьбуйце ўсё кепскае... паказвайце добрае... паперу атрымаеце ў загадчыка клюбу. Заметкі адсылайце праз палітрука...

Уважлівы вайскоўцы. Толькі чуваць скрып алоўка. Усё патрэбнае, што нельга запомніць, запісваецца ў блёкнот.

На палянцы за клюбам інструктуюцца чытальнікі, агітатары, кнігаНошы. Сіняблюзьнікі сьпешна рыхтуюць свае нумары. Працуюць над вялікай картай з выразанымі аваламі для твараў ад куль будуць выглядаць польскі пан, Мусаліні, Чан-Кай-Шы.

Бібліатэкар рыхтуе бібліатэку. Разьмяркоўвае памяткі, лістоўкі па ротах. Тут таксама ёсьць чаму дзівіцца. Якіх толькі няма памятак! Чырвонаармеец і тут будзе цьвёрда ведаць, дзе і што яму рабіць. Тут ёсьць санпамятка, памятка ваенкору, памятка чытальніку, агітатару, байцу і г. д. Прыгожа выглядаюць плякаты аб абароне краіны, аб калектывізацыі. Мастак сьпешна піша лёзунгі. Усё гэта павязе агітпавозка, панясе ротны бібліатэкар, возьме чырвонаармеец у сваю торбу і там на манэўрах у часе перапынку на стаянках будзе чытаць, разьбіраць, знаёміць селяніна.

На ротах праводзяцца сходы роты, партячэек, камсамольскіх груп. Усюды падсумоўваюцца вынікі летняй вучобы і вызначаюцца задачы на манэўры. Падрабязна распрацоўваецца пытаньне аб узаемаадносінах з насельніцтвам. Манэўры яшчэ больш, яшчэ мацней павінны зьблізіць, спаяць Чырвоную армію з насельніцтвам. Палітапарат рыхтуецца правесьці вялікую растлумачальную кампанію па калгасбудаўніцтву, 3-й пазыцы індустрыялізацыі, папулярызацыі пастаноў XVI партканфэрэнцыі. Працу гэту будзе весьці ня толькі палітапарат, але і кожны чырвонаармеец. Чырвонаармеец за час знаходжаньня ў арміі вырастае, і праца гэта яму пад сілу. Чырвонаармеец гэта ведае і добра рыхтуецца; палітапарат дапамагае, дае яму літаратуру, памяткі.

Ёсьць і дробныя недахопы, але ім не засьмяніць дружнай працы па падрыхтоўцы да манэўраў.

Узьнікае пытаньне, чаму Чырвоная армія так уважліва рыхтуецца да манэўраў? Зусім ясна чаму. Усё тое, што было вывучана тэарэтычна з кніг, статутаў, усё што атрымана на лягерных палёх у летняй вучобе, усё гэта будзе паказана на манэўрах. Там будуць, як на экране, прадэманстраваны дасягненьні і недахопы ў працы.

На манэўрах Чырвоная армія павінна давесьці, што будаўніцтва сацыялізму яна здолее абараніць. Кожны чырвонаармеец разумее, што на яго будзе глядзець і прыяцель і вораг.

— Мы дакажам на манэўрах—гаворыцца ў рэзалюцыі—што Чырвоная армія дасьць усякаму па руках, хто задумае ўчыніць наскок на СССР—і гэта заява падмацоўваецца зборам сродкаў на самалёт „Чырвоны Пераменьнік“.

Няхай пахваліцца хоць адна імпэрыялістычная армія, дзе-б пераменьнік будаваў самалёт. Няма такіх і ня будзе, апрача Чырвонай арміі. Гэта магчыма толькі ў Чырвонай арміі, якая ведае за што змагаецца.

Мы гатовы, чакаем сыгналу!

М. Г.

Працоўныя рыхтуюцца да спатканьня Чырвонай арміі.

У сувязі з надыходзячымі манэўрамі Чырвонай арміі, сярод сялянства Сьвіслацкага раёну праведзена да 70 сходаў.

На ўсіх насельных пунктах сяляне з радасьцю рыхтуюцца да спатканьня Чырвонай арміі.

Сабрана шмат падарункаў, асабліва рабочымі заводаў «Кастрычнік» і „Спартак“, якія разам з членамі саюзаў Сьвіслачы падрыхтавалі падарункаў на суму каля 500 руб. Сяляне, каб паказаць сваю салідарнасьць з Чырвонай арміяй, здаюць калектыўна каля 800 пуд. хлеба; адпускаюць на пабудову танка імя газэты „Камуніст“ 500 руб. і на пабудову самалёту „Беларускі Батрак“ каля 60 р. і набылі аблігацый III-й пазыкі на 500 руб.

Сяляне Востраўскага с.-с. пастанавілі забараніць папу хадзіць па вёсках на ўвесь час дзеля збору хлеба, а сяляне вёскі Заельнік і Татарковічы пастанавілі правесьці самаабкладаньне на школу на 30-35 проц. Працоўнае сялянства актыўна ўзялося за рамонт мастоў. Кулацка-папоўскія элемэнты вёскі стараюцца перашкаджаць гэтай працы, але бядняцка-серадняцкая частка ўсюды дае належны адпор.

І. В.

Каапэрацыя—манэўрам.

(Ад нашага Бабруйскага карэспандэнта).

Каапэрацыйныя арганізацыі Бабруйскае акругі ў сувязі з манэўрамі шырока разгарнулі працу па задавальненьню манэўруючых частак прадуктамі харчаваньня.

Сёньня з 8 гадзін раніцы распачалі сваю працу па гораду 15 ларкоў цэрабкопу з харчавымі таварамі. Заўтра пачынае працу яшчэ 6 такіх ларкоў.

Апрача таго, Бабруйскі цэрабкоп арганізаваў сталоўку і чайную. Заўтра адчыняецца яшчэ адна сталоўка. Арганізавана 14 перасоўных ларкоў, якія пойдуць разам з манэўруючымі часткамі.

У сваю чаргу акруговы саюз спажывецкай каапэрацыі для забясьпечаньня бесперабойнага задавальненьня манэўраў арганізаваў на тэрыторыі акругі ў вёсцы сталоўкі, чайныя, крамы і ларкі. Гандаль прадуктамі на час манэўраў ва ўсіх спажывецкіх таварыствах пашыран. Яны задаволены таварамі першай неабходнасьці.

Акруговы саюз сельска-гаспадарчай каапэрацыі, які зьяўляецца органам, забясьпечваючым вайсковыя часткі прадуктамі харчаваньня ў час манэўраў своечасова і шырока разгарнуў працу па выкананьню ўскладзеных на яго задач.

У сэнсе загатоўкі гародніны для Чырвонай арміі вялікую дапамогу аказалі калгасы і саўгасы акругі. Яны хутка пайшлі на дапамогу сельска-гаспадарчаму саюзу і ў кароткі тэрмін далі патрэбную колькасьць гародніны са сваіх гародаў.

Малочна-жывёлаводны саюз таксама падрыхтаваў належную колькасьць прадуктаў.

Для культурнага абслугоўваньня манэўрыруючых частак Чырвонае арміі, а разам з гэтым і для абслугоўваньня насельніцтва ў час манэўраў Акрспажывсаюз накіраваў на акругу 30 кінаперасовак. Кожная кіна-перасоўка мае пры сабе кніжную краму. Апрача таго накіравана 5 радыё-перасовак. Вылучана літаратура, падабран склад кнігаНошаў у ліку 70 чалавек.

У мясцох большага згуртаваньня людзей арганізаваны кніжныя базары, чайныя і сталоўкі забясьпечаны кніжкамі і газэтамі, арганізаваны справачныя сталы на прызыўных пунктах.

Забесьпячэньне гораду прадуктамі харчаваньня і прадметамі першай неабходнасьці ідзе нармальна. Прадуктамі першай неабходнасьці акруга забясьпечана поўнасьцю.

А. Дамброўскі.

У гасьцёх у вёсцы.

Нападаем у вёску ўночы. Пад'язджаем бліжэй—а там натоўп са сьцягам спатыкае чырвоных кавалерыстаў. Абменьваемся ўзаемнымі прывітаньнямі і магутным «ура». Цёмнай стужкай праходзяць кавалерысты каля сялян, якія бязупынна вітаюць бадзёрых байцоў.

Далей—мітынг. Камісар т. № выступае з дакладам аб ваеннай небясьпецы.

Настала вялікае сьвята для вёскі. Кавалерыя ўнесла сьвежы, сьветлы струмень. Чырвонаармейцы растлумачваюць сялянам міжнароднае і ўнутранае становішча. У вёсцы рэгулярна працуе кіно і радыё, якімі сяляне надзвычайна цікавяцца. Фільм „Лясная быль“ напамінае ім разгул бела-палякаў, барацьбу Чырвонай арміі, партызанскіх атрадаў.

Праведзен сход прызыўнікаў, на якім прысутнічала моладзь і сяляне. Ухвалена рэзалюцыя рашуча ахоўваць мірную працу Савецкага Саюзу, правесьці арганізавана прызыў, не дапускаючы ніводнага выпадку п'янства, буйства і інш. Сход выклікаў на сацыялістычнае спаборніцтва на гэтых пытаньнях суседнюю вёску.

З моладзьдзю праведзена страляніна з дробнакаліберных вінтовак; удзельнічала 150 чалавек. Ішлі пастраляць наперабой. Лепшыя вынікі па страляніне даў 12-гадовы хлапец Шчэрба Пётра, які два разы страляў і абодвы разы папаў у яблыка. Стралялі за 20 крокаў. Прымалі ўдзел у страляніне і жанчыны.

У вёсцы ёсьць ячэйка ТДА-Авіяхіму, але ніякай працы яна не вядзе: ня было ніводнага сходу.

Вёска малапісьменная. Кулацтва скарыстоўвае несьвядомасьць насельніцтва ў сваіх інтарэсах. Мясцовы кулак Стаховіч закупіў дзесяткі пудоў солі, распаўсюджваў правакацыйныя чуткі аб вайне. Амаль кожны двор мае аблігацыі сялянскай пазыкі, але кулацтва і тут ня дрэмле—распаўсюджвае чуткі, што дзяржава сваі пазыкі аплачваць ня будзе і г. д.

За час побыту правялі ў вёсцы вялікую растлумачальную працу, разьбілі ўсе чуткі, але гэтым абмежавацца нельга.

Раённым установам трэба часьцей бываць на мясцох—непасрэдна ў вёсках, шчыльней зьвязацца з ёю, тады сяляне ня будуць скардзіцца, што да іх вось ужо год як ніхто не прыязджаў і сходу не зьбіралі.

І. Алейчык.

Скончылася абсьледваньне № стралковага чырвонаштандартнага палка.

Камісія ЦК УсеКП(б) пераканалася ў баявой гатоўнасьці палка.

Даб'ёмся яшчэ большых посьпехаў у страявой і палітычнай вывучцы байцоў.

Узмацняем баявую моц.

Камісія ЦК УсеКП(б) па праверцы стану баявой і палітычнай вывучкі часьцей Беларускага Ваеннага Вокругу прыбыўшы ў № чырвонаштандартны стралковы полк разгарнула сваю работу пад азнакай самаправеркі, уцягненьня ў гэту работу шырокіх мас начальніцкага і чырвонаармейскага складу.

На агульным палкавым сходзе чырвонаармейцаў і начальніцкага складу, які адбыўся 8 верасьня з прыездам у полк члена камісіі ЦК і пасьля яго інфармацыі аб мэтах праверкі, былі абраны камісіі садзейнічаньня з чырвонаармейцаў і начскладу для дапамогі ў вывучэньні асобных галін працы.

Партыйная арганізацыя сур'ёзна занялася гэтай справай, склаўшы навакол гэтага абсьледваньня адпаведную грамадзкую думку.

Зараз ужо абсьледваньне закончылася і складзены папярэднія вынікі, з якімі член камісіі тав. Гранбэр пазнаёміў партыйны актыў і начальніцкі склад палка.

Аб чым гавораць гэтыя вынікі?

Яны гавораць аб тым, што № чырвонаштандартны стралковы полк, Беларускай імя Фрунзэ дывізіі, наогул зьяўляецца моцнай баявой адзінкай.

Вывучэньне практыкі як стралковай, так і палітычнай вучобы чырвонаармейцаў, сьведчыць аб наяўнасьці ў гэтым напрамку вялікіх дасягненьняў. Існуючыя недахопы пераважае якасны рост у практыцы як стралковага вучэньня, так і палітычнага выхаваньня чырвонаармейца.

Партыйная арганізацыя палка стаіць на належнай вышыні ў выкананьні сваіх задач. Ні левы, ні правы ўхілы не парушылі яе адзінства, а выклікалі своечасовае рэагаваньне і рашучы адпор. Зьяўляючыся здаровай і ідэалёгічна ўстойлівай, партыйная арганізацыя сваім уплывам ахапіла ўсе ўчасткі работы. Праўда, тут-жа неабходна зазначыць, як недахоп у рабоце партарганізацыі, што партыйнае кіраўніцтва палка недастаткова зьвяртала ўвагу на гаспадарчае пытаньне, з прычыны чаго ў палку меўся прарыў на гэтым фронце.

Вялікую ролю ў усебаковым выхаваньні байца адыгрывае ўмелая пастаноўка па-за школьнай працы. У гэтых адносінах— зазначыў член камісіі тав. Гранбэрг—у чырвонаштандартным палку ёсьць чым пахваліцца перад іншымі часьцямі.

Асноўным яшчэ недахопам у па-за школьнай працы зьяўляецца недастатковая ўвязка па-за школьнай працы з страявой і палітычнай вучобай, што магло-б замацаваць у байца пройдзенае ў полі, на тактычных занятках, на палітгадзіне.

Такія выразныя паказчыкі, як сьвядомасьць і зацікаўленасьць байцоў да страявой вучобы да палітзанятак, 100 процантная ў большасьці рот падпіска на газэты і 3-ю пазыку індустрыялізацыі, бязумоўна сьведчыць аб добрым палітыка-маральным становішчы байцоў. Праўда, заўважваюцца выпадкі, калі замаскаваны кулак і падкулачнік стараюцца парушыць здаровае палітыка-маральнае становішча байцоў, але маса ўцэлым дае ім рашучы адпор.

Партыйная арганізацыя павінна ўзяць больш рашучы курс на выяўленьне гэтых варожых элемэнтаў і ачышчэньне ад іх.

Каманда-палітычны склад палка зьяўляецца здаровым калектывам, які поўнасьцю аддаецца сваёй справе. Маючыяся дасягненьні як у страявой, так і ў палітычнай вучобе байца дасягнуты іменна дзякуючы з аднаго боку ўмеламу кіраўніцтву партыйнай арганізацыі, і з другога ўпартай рабоце ўсяго начальніцкага складу, ня гледзячы на максымальную яго перагрузку, а часамі нездавальняючыя культурна-бытавыя ўмовы.

Ня ўсыпляючы сябе маючыміся дасягненьнямі, каманда-палітычны склад палка і партарганізацыя, не паслабляючы свайго кіраўніцтва, пад лёзунгам сацыялістычнага спаборніцтва, якое шырока разгарнулася ў палку, павінны пайсьці па шляху яшчэ большых дасягненьняў, падцягваючы слабыя бакі, выпраўляючы існуючыя недахопы.

Узмацняць баявую моц Чырвонай арміі—наша задача.

Я. Ч.

За якасьць палітгадзіны.

(Нататкі абсьледвацеля палітработы).

У зьвязку з абсьледваньнем Камісіяй ЦК УсеКП(б) № чырвонаштандартнага палка была абрана камісія садзейнічаньня на праверцы правядзеньня палітгадзіны і палітработы наогул.

Прысутнасьць на палітгадзіне ў шэрагу груп, прысутнасьць на тактычных занятках у полі, дзе павінна весьціся таксама палітработа, азнаямленьне з іншымі матар'ямамі, якія маюць адносіны да гэтага пытаньня, дало багаты матар'ял, які дае магчымасьць нам абмяняцца думкамі аб стане гэтай работы.

Перш усяго кідаецца ў вочы бязумоўна якасны рост у зьмесьце правадзімай палітработы, асабліва ў параўнаньні з мінулымі гадамі. Значна пашырыўся аб'ём правадзімай палітработы. Асьвяжылася праграма жывымі актуальнымі тэмамі практыкі нашага сацыялістычнага будаўніцтва. Вырасла цікавасьць да палітзанятак з боку байцоў. Значна вырас і сам палітработнік.

Але побач з паказчыкамі якаснага росту многа жывых фактаў запісаных з практыкі правядзеньня палітгадзіны гавораць і аб тым, што незаўсёды ў нашай палітрабоце забясьпечваецца правільны палітычны зьмест.

Падамо некалькі яскравых фактаў.

У аднэй з груп групавод (праўда беспартыйны) даказвае чырвонаармейцам, што аграрнае пытаньне ў Расеі **разьвязала Лютаўская рэвалюцыя** і не напраўляецца нават пасьля таго, калі самі чырвонаармейцы спрабавалі даказаць, што паны і пасьля лютаўскай рэвалюцыі (да Кастрычнікавай) карысталіся сваімі маёнткамі.

Другі групавод камуніст у той-жа роце допускае ня меншую памылку, калі трактуючы адносіны камуністычнай партыі і савецкай улады да бедняка, серадняка і кулака заяўляе, што „увядзеньне НЭП'у было ўступкай кулаку“. Гэта ня проста агаворкі, а прынцыповыя палітычныя ляпсусы ня маючыя нічога агульнага з правільным тлумачэньнем гэтых пытаньняў.

Падамо яшчэ адзін факт з практыкі прапрацоўкі тэмы—„Шляхі сацыялістычнай перабудовы сельскай гаспадаркі». Групавод, акінуўшы групу вачыма і спыніўшыся на адным з чырвонаармейцаў—бедняку, пытае.

Якая ў вас гаспадарка? сацыялістычная ці капіталістычная.

Сацыялістычная, — падумаўшы адказвае чырвонаармеец.

Як-жа сацыялістычная,—папраўляе групавод.

Конь у вас свой ёсьць?

Ёсьць,—адказвае чырвонаармеец.

Хата ёсьць?

Ёсьць.

Плуг, барана ёсьць?

Ёсьць.

Вывад групавода. Калі ёсьць уласнасьць, значыцца капіталістычная.

Гэткі вывад нават выклікаў сьмех усёй групы. Таварышы абарачваліся да гэтага чырвонаармейца і з усьмешкай абзывалі яго „капіталістам“. Чырвонаармейцы самі практычна разумелі, што яны не капіталісты і таму не аднесьліся сур'ёзна да слоў групавода. А групавод зьмяшаўшы ў адно-два асноўных шляхі разьвіцьця сельскай гаспадаркі з сацыяльнымі ўкладамі нашай экономікі прышоў да такіх абсурдных вывадаў. Відаць што ён літаральна не знаёмы з тэй характарыстыкай, якую даваў т. Ленін нашай экономіцы, падзяляючы яе на пяць сацыяльных укладаў.

Тэма—шляхі сацыялістычнай перабудовы сельскай гаспадаркі і яе калектывізацыі, самая папулярная ў чырвонаармейскіх колах. Уважлівая прапрацоўка яе як на палітгадзіне, так і ў ленхатках у парадку па-за школьнай працы і на тактычных занятках у полі дала значныя посьпехі ў разуменьні чырвонаармейцамі пытаньня аб калектывізацыі сельскай гаспадаркі. Уся мэханіка палітыка-выхаваўчай працы здолела завастрыць увагу чырвонаармейцаў на гэтым важным пытаньні і дабіцца правільнага яго разуменьня.

* *

Існуючыя недахопы па правядзеньню палітгадзіны бываюць больш усяго з прычыны дрэннай падрыхтоўкі групавода. Праўда, групаводы ў большасьці сваёй нясуць надзвычайна вялікую нагрузку. У асноўным групаводамі зьяўляюцца—камандзіры разьдзелаў і чырвонаармейцы камуністы, якія поруч з страявымі абавязкамі маюць па некалькі грамадзкіх і партыйных нагрузак.

Але гэтыя прычыны ні ў якім разе ня могуць апраўдаць тых палітычных ляпсусаў, якія дапускаюцца групаводамі па асноўных тэмах палітзанятак.

Побач з вялікімі дасягненьнямі ў пастаноўцы палітработы ў палку, **барацьба за якасьць палітгадзін** і ў далейшым павінна быць асноўнай задачай.

Ян Чар.

Сацыялістычнае спаборніцтва ўзмацняе баяздольнасьць

(№ чырвонаштандартны полк).

З часу прыбыцьця пераменнага складу аднэй з галоўных задач перад камандаваньнем палка і партыйнай арганізацыяй стала пытаньне аб разгортваньні сацыялістычнага спаборніцтва. З першага-ж тыдню роты адна за другой сталі заключаць паміж сабою ўмовы па сацыялістычнаму спаборніцтву. У абгаварэньні ўмоў паміж ротамі чырвонаармейская маса прымала самы актыўны ўдзел.

Апроч гэтага, палком у цэлым быў зроблен выклік братэрскаму №-му стр. палку. На агульна палкавым сходзе ўмова сацыялістычнага спаборніцтва паміж нашым і № палком горача абгаварвалася пераменьнікамі.

Камісія ЦК УсеКП(б), якая абсьледвала полк, падкрэсьліла, што чырвонаармейская маса зацікаўлена вайсковай і палітычнай вучобай і прымае актыўны ўдзел у пазашкольнай рабоце.

Насьценная агітацыя дапамагае чырвонаармейцам у штодзённай рабоце арыентыравацца тымі ці іншымі дасягненьнямі ў вайскова-палітычнай рабоце. Трэба падкрэсьліць як адзін з адмоўных бакоў, што зусім недастаткова высьвятляюцца перад чырвонаармейскімі масамі вынікі практычнага выкананьня пляну сацыялістычнага спаборніцтва. Камісія ЦК УсеКП(б) падкрэсьліла, што ў выніку сацыялістычнага спаборніцтва маюцца значныя дасягненьні. Асабліва гэтыя дасягненьні заўважаюцца ў стралковай справе. Вядома, што гэтыя дасягненьні набыты дзякуючы ўпартай рабоце каманда-палітычнага складу палка і зацікаўленасьці чырвонаармейскай масы.

Рост грамадзкіх арганізацый, павялічэньне выпіскі газэт—гэта адзін з аргумэнтаў таго, што чырвонаармейцы моцна трымаюць штых на варце кастрычнікавых заваёў. Сацыялістычнае спаборніцтва ўзмацніць шэрагі Чырвонай арміі.

Янка Лашкевіч.

З беларусізацыяй трэба падцягнуцца.

(Н-кі стр. чырвонаштандартны полк).

Паўдзесятка гадоў мінула з таго часу як наша дывізія і ў прыватнасьці наш полк пачалі вывучаць і ўжываць на практыцы беларускую мову. І на сёньнешні дзень наш полк у гэтым пытаньні мае вялікія посьпехі. Беларуская мова ў палку зьяўляецца асноўнай размоўнай мовай. Уся пазашкольная работа праводзіцца цалкам на белмове, калі ня лічыць масавых вечароў—пастановак, якія даюцца чужымі сіламі. Наглядная агітацыя ўсюды на белмове. Трохі горш абстаіць справа ў сэнсе ўжываньня беларусізацыі на палітзанятках і тактычна-страявых занятках.

Калі ў мінулым годзе ў палку ўсе паліткіраўнікі былі ведаючыя добра беларускую мову, дык цяпер маецца два паліткіраўніка (прыбыўшыя) якія зусім ня ведаюць белмовы. У зьвязку з абсьледваньнем палка выявілася, што палітзаняткі на 65 проц. праводзяцца на белмове, 20 проц. на зьмешанай беларускай і расейскай і 15 проц. на чыста расейскай мове. З тактычна-страявымі горш абстаіць справа. У гэтай частцы беларусізацыя ўжываецца ня больш 40-50 проц., а рэшта на расейскай мове. Літаратуры на беларускай мове ў палковай бібліатэцы маецца 2265 экз., але вайсковай літаратуры на белмове, за выключэньнем некалькіх статутаў, перакладзеных на белмову няма.

Прыбываючыя камандзіры разьдзелаў з АБВШ і курсанты на практыку слаба ведаюць белмову. Самі камандзіры, прыбыўшыя з АБВШ заяўляюць, што ў іх у старэйшай клясе белмова зусім не практыкуецца і пагэтаму яны дрэнна ведаюць белмову.

Плян беларусізацыі дывізіі пакуль што ня выканан. А рэзалюцыя партыйнай нарады БВА па пытаньню—не зрабілася настольным дакумантам партыйца і камандзіра.

Наогул дасягненьне ў справе ўжываньня белмовы на практыцы ёсьць вялікія, але ў далейшым іх трэба яшчэ больш пашырыць.

Б. Лажэчнік.

З задачамі справіліся.

(ВЫНІКІ ЗБОРУ НАЧСКЛАДУ ЗАПАСУ ПРЫ №. СТР. КОРПУСЕ).

Збор начскладу запасу пры № стр. корпусе скончыўся. Начсклад запасу за паўтара месяцы ня толькі ўспомніў выветраныя часам веды, але і замацаваў свой багаты вопыт грамадзянскай вайны новымі ведамі, патрэбнымі сучаснаму камандзіру. Навукова-тэхнічная думка зрабіла значны крок наперад. Армія ўзбагацілася магутнымі сродкамі зьнішчэньня, якія ўладарна штурхаюць да ўдасканаленьня спосабаў абароны і нападу ў ваеннай тактыцы. І сапраўды, яна ўдасканальваецца, робіцца больш гнуткай. На новыя сродкі нападу выпрацоўваюцца новыя спосабы абароны. Прыстасоўваючыся да новага, зьмяняецца і строй. Вось для азнаямленьня з гэтымі навінамі быў склікан начсклад запасу ў гор. Бабруйску.

Больш як месяц назад, дзе тэрмінова дабудоўваліся палаткі, пад музыку, апрануты пад саўслужачага, рабочага і нават міліцыянэра начсклад прыбыў у лягер. Строй быў надзвычайна разнабойны, але ў цьвёрдай назе, у выпраўцы адчуваўся вайсковы чалавек. Перад новенькімі палаткамі спыніліся шарэнгі ў кепі, шапках і паліто, у форменках: камісар у сваім уступным прывітальным слове коратка сказаў аб задачах збору і заклікаў начсклад запасу да самых сур'ёзных адносін да вучобы.

31-га жніўня начсклад запасу ўжо ўдзельнічаў з вайскоўцамі лягернага збору на агульна-лягерным мітынгу пратэсту супроць імпэрыялістычных войн, запэўніўшы ў сваёй гатоўнасьці ў патрэбны момант выступіць на абарону СССР.

З першых-жа дзён востра кінулася ў вочы гэтая кроўная зацікаўленасьць начскладу запасу Чырвонай арміяй. Кадр камскладу літаральна быў закіданы пытаньнямі.

— «А як наша тэхніка»...

— „Ці добра падрыхтавана Чырвоная армія?“...

— „Як абмундыраваны чырвонаармейцы?“...

— „А як харчуюць?“...

— «Як падрыхтаваны камсклад?».

— „Як наладжана культурнае абслугоўваньне Чырвонай арміі?“

Адказы аб дасягненьнях Чырвонай арміі выклікалі вялікае захапленьне. Ды як-жа не захапляцца? Некаторыя-ж дэмабілізаваліся ў 1921-1922 г. Тады была зусім іншая Чырвоная армія, а ўжо мінула 9 год. Чырвоная армія зрабіла значны крок наперад і гэта і радавала запасьніка.

Але ня толькі гэта хвалявала камандзіра запасу! хвалявала і будучая вучоба. Тут новая сэрыя пытаньняў:

— «Які аб'ём праграмы?».

— „Які мэтад“?.

— «Хто будзе выкладчыкам?» Ці справіцца ён? і г. д.

Адчувалася вялікае жаданьне—як найлепш, як найбольш навучыцца. Уносіліся прапановы, як лепш наладзіць вучобу, як лепш разьмясьціцца ў палатках, каб мець магчымасьць працаваць увечары, і шмат іншага.

Міжвольна ўзьнікала пытаньне: хто-ж прыбыў на збор, што так зацікаўлены ў баяздольнасьці Чырвонай арміі, у сваёй вучобе?

Сабраныя весткі характэрызавалі яго толькі з станоўчага боку. У пераважнай большасьці—гэта ўдзельнікі грамадзянскай вайны. Сярод іх шмат, якія маюць раны ад гэтай вайны. Грудзі некаторых аздоблены ордэнам Чырвонага сьцягу. Камандзіраў запасу, якія ня прымалі-б удзелу ў грамадзянскай вайне, адзінкі. Гэта тыя, што прайшлі аднагадовыя курсы пры палкох і выпушчаны на камандзіраў узводу запасу. Іх нязначны процант. З анкетных вестак выразна выглядае камандзір запасу—грамадазнаўца, які праводзіць вялікую культурна-палітычную працу на заводзе, у вёсцы ва ўстанове. Два, найбольш тры процанты ня маюць ніякіх грамадзкіх абавязкаў. Гэткі-ж працант і тых, што не зьяўляюцца членамі грамадзкіх арганізацый. Пераважная большасьць (нажаль, ня ўсе!) зьяўляюцца членамі ТДА-Авіяхіму.

З станоўчага боку характарызуе і праведзеная падпіска на газэты. Кожная палатка калектыўна і нават паасобна выпісала газэты. На першым месяцы цэнтр.—«Праўда», але кепска тое, што начсклад запасу зусім забыўся выпісаць цэнтральную вайсковую газэту — «Красная Звезда». Газэта досыць падрабязна адгукаецца на ўсе буйныя палітычныя падзеі ў краіне і па-за межамі яе. Самае галоўнае тое, што гэта газэта досыць поўна і жвава падае навіны ў вайсковай справе заграніцай, асьвятляе жыцьцё і вучобу Чырвонай Арміі і зьяўляецца добрай трыбунай у абгаварэньні пытаньняў ваенна-палітычнай падрыхтоўкі, аб чым шмат піша і начсклад запасу Чырвонай Арміі. Вось гэтую газэту і абмінуў наш камандзір запасу. Гэта невыпадкова. Мы ўпэўнены ў тым, што гэта зьявілася вынікам таго, што камандзір запасу—„Красную Звезду“ ня чытае. Ён яе ня ведае. Ці ж можна тут пытацца аб яе распаўсюджваньні? Не! Ужо пасьля таго, як растлумачылі аб гэтай газэце (шкада, што позна!) у 3-й роце падпісалася 11 чал., у іншых ротах—менш.

Нельга не адзначыць і той факт, што пачатак збору супаў з падзеямі на К. У. чыгунцы, якія пагражаюць вайной. На пагрозу вайны камандзіры запасу далі 225 руб. 30 кап. на танк „імя БВО“. Так начсклад адказаў на выклік кітайскай васпшчыны.

Перад пачаткам вучобы была праведзена праверка ведаў. Праверка паказала ня вельмі цьвёрдыя веды. Гэта яшчэ раз падкрэсьлівала неабходнасьць правядзеньня збораў. Пасьля гэтага начсклад запасу быў падзелены на групах; былі вызначаны камсклад і выкладчыкі. Так пачалася вучоба. Добры склад выкладчыкаў, агульная зацікаўленасьць у вучобе далі добрыя вынікі. Вучоба праходзіла з посьпехам і нармальна. На занятках у групах адчувалася актыўнасьць. Тэарытычныя веды замацоўваліся практычнай працай на выхадах. На тактычных занятках шмат каму прышлося пакамандаваць падразьдзяленьнямі.

Вялікае ўражаньне пакінула фарсаваньне ракі і бойка з танкамі. Прадстаўнік, які прыяжджаў са Штабу Беларускага Ваеннага Вокругу, адзначыў гэтую зацікаўленасьць да вучобы, адзначыла гэта і камандаваньне зборам, адзначыла і партарганізацыя збораў.

Ня мала дапамагла вучобе і партарганізацыя збораў. Арганізаваўшыся ў дзьве ячэйкі, яны прыглядаліся да вучобы і прапановамі і прыкладамі паляпшалі якасьць працы. Па ініцыятыве партарганізацыі (нажаль, крыху запозна!) былі ўведзены 2 ранішнія гадзіны самападрыхтоўкі, якія давалі магчымасьць падрыхтавацца загадзя да заняткаў, дзякуючы чаму павялічвалася зацікаўленасьць і актыўнасьць на занятках. Выдавалася на зборы і шматтыражная газэта «Чырвоная Варта». Газэта вышла 2 разы. Закранаючы злобадзённы матар'ял, яна ў той жа час вельмі расьцягвала артыкулы, дык з тэхнічнага боку была выканана ня зусім добра, але ўсё-ж і яна дапамагла збору.

Нельга абыйсьці і недахопы. Самае вялікее зло—гэта цяга ў водпуск з жаданьнем захапіць і вучэбныя дні. Праўда, хоць гэткія таварышы налічваліся адзінкамі.

Некалькі выпадкаў дробных выпівак і адзін досыць грубы, які скончыўся затрыманьнем яго камэндантам гораду. Дрэнная выпечка хлеба і часамі дрэнна быў прыгатаваны абед. Але ўсё разам узятае ні ў якой меры не зьмяншае значэньня збору перападрыхтоўкі.

Камісар збору т. Сычоў, выступаючы на вечары спайкі начскладу запасу з кадрам, сказаў: „Сёньня мы можам са ўсёй адказнасьцю заявіць, што мы з задачамі збору справіліся. Тыя недахопы, якія меліся па лініі харчаваньня і месцазнаходжаньня, ні ў якой меры не адбіліся на вучобе. Гэта гаворыць аб высокіх якасьцях нашага запасу. А ці-ж гэта не паказальны факт? Мы за 1 з пал. месяцы мелі 3 пакараньні на тры роты. Аб гэтым трэба гаварыць на ўвесь СССР. Мы маем поўнае права пахваліцца гэтым сваім дасягненьнем“.

Гэткую ацэнку даў і калектыў збору на апошнім сходзе. На гэтым сходзе парткалектыў збору вынес шэраг пажаданьняў на будучыню. Галоўнае пытаньне—гэта старанны падбор выкладчыкаў, асабліва па спэцпытаньнях (авіацыя, хімія, санітарная справа і інш.), якія апошні час зрывалі заняткі з прычыны няяўкі. Другое—гэта аб часе самападрыхтоўкі каб гэты час быў назаўсёды ўнесены ў распарадак дню збораў. Трэцяе—гэта аб абмундыраваньні для камскладу запасу. Пажаданьне каштоўнае, і мы лічым сваім абавязкам падтрымаць яго. І сапраўды. Камсклад запасу прыбывае на збор, і траціцца шмат часу і энэргіі на абмундыраваньне камандзіраў. Пасьля падгонкі бывае тое, што ў аднаго шынэль на калена а ў другога па зямлі валочыцца. У аднаго боты вялікія, а ў другога ціснуць. Пасьля скончэньня тэрмінаў збору абмундыраваньне траціць кандыцыю. Лепш было-б, як аб гэтым выказваліся на сходах, каб камсклад запасу быў забясьпечаны гэтым абмундыраваньнем, загадзя сшытым па яго росту, і захоўваў яго ў сябе. Дзеля гэтага пажадана, каб абмундыраваньне адпускалася па сабекошту і ўраскладку.

Шмат зьвернута ўвагі таксама і на сфармаваньне груп. Гэты прынцып аднастайнасьці па падрыхтоўцы выпукляўся настойліва.

Камандзіры запасу разьехаліся. Але трэба адноўленыя веды папаўняць праз самаадукацыю. Кожны камандзір запасу павінен чытаць вайсковую літаратуру і выпісваць газэту „Красная Звезда“.

Але ня ўсе едуць дамоў. Значная частка ідзе на манэўры. Тут ёсьць магчымасьць яшчэ больш глыбока замацаваць праз практыку свае веды. Манэўры—гэта самая высокая ступень у баявой падрыхтоўцы Чырвонай арміі. Мы думаем, што начсклад запасу і тут пакажа сябе з добрага боку.

У сваёй прывітальнай тэлеграме Наркамваенмору т. Варашылаў ён заявіў: „што на надыходзячых манэўрах камсклад запасу пакажа, што ён, як і на зборах са ўсёй адказнасьцю і рэвалюцыйнай сьвядомасьцю з пастаўленымі задачамі справіцца і давядзе, што начсклад запасу да абароны савецкіх граніц гатоў.

Будзем спадзявацца, і мы ў гэтым упэўнены, што начсклад запасу сваё абяцаньне, дадзенае правадыру Чырвонай арміі выканае.

М. Губарнатараў.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР

ПАСТАНОВА

Савету Народных Камісараў БССР

пра памольны збор.

На падставе постановы ЦВК і СНК СССР за 17-га ліпеня 1929 г. „Пра гарнцавы збор (З.З. СССР 1929 г. № 47, арт. 409), Савет Народных Камісараў БССР на скасаваньне сваіх пастаноў за 23-1—29 г. „Пра памольны збор“ (З.З. БССР 1929 г. № 3, паст. 18) і за 26-VI—29 г. „Пра памольны збор“ (З.З. БССР 1929 г. № 25, паст. 144), пастанаўляе:

1. Спагнаньне платы за памол збожжа і за перапрацоўку яго ў крупу, а таксама за перапрацоўку масланасеньня—утвараецца выключна ў натуральнай форме (памольны збор). Правіла гэта зьяўляецца абавязковым для ўсіх млыноў, мукамольна-крупяных, крупяных і маслабойных прадпрыемстваў, незалежна ад магутнасьці і прыналежнасьці гэтых прадпрыемстваў.

2. Уплата за памол натурай не пашыраецца на збожжа і масланасеньне, якое прапрацоўваецца для дзяржаўных, капярацыйных арганізацый і Ваенведа, для якіх захоўуюваецца памольныя стаўкі і сыстэма расплаты, якія ўстаноўлены пастановамі Эканамічнае Нарады за 22-VI—1927 г. і за 18-VIII-27 г. і Наркамгандлю БССР за 14-IX—27 г. і 5-II—1928 г.

3. Устанавіць на 1929-30 гаспадарчы год натуральныя стаўкі за перапрацоўку збожжа і масланасеньня:

№№ па чарзе.	Род перапрацоўкі збожжа ў муку і крупу і масланасеньня на масла.	Кілёграм збожжа і масланасеньня за 1 цэнтнэр.			
		У гарадох і мястэчках.		У сельскіх мясцовасьцях.	
		На парав., нафт. і інш. механ. прадпрыемств.	На вадзян. ветр. і інш. немэханіз. прадпрыемств.	На парав., нафт. і інш. мэханізір. прадпрыем.	На вадзян. ветр. і інш. немэханізір. прадпрыем.
1.	Просты памол (жыта і пшаніца) . . .	10,5	9,5	9,5	8,5
2.	Абойны памол 95—96 %	15,5	14,0	14,0	12,5
3.	Аднагатунк. памол пшаніцы 85 % . .	22,0	19,5	19,5	18,0
4.	Крупа простая 60—65 %	15,5	14,0	14,0	12,5
5.	„ гатунк. 40—55 %	20,5	18,5	18,5	17,0
6.	Масла ільнянoe . .	27,5	27,5	27,5	27,5

4. Памольны збор спаганяецца збожжам альбо масланасеньнем і выключна тэй культурай, якое перапрацоўваецца і з разьлікy тае колькасьці збожжа альбо масланасеньня, якая фактычна перапрацоўваецца для памольца, не ўключаючы ў гэту колькасьць таго збожжа альбо масланасеньня, якое спаганяецца ў якасьці памольнае платы.

5. Мукамольна-крупяныя, крупяныя і маслабойныя прадпрыемствы павінны здаваць увесь памольны збор адпаведнымі памолам культурамі Акцыйнаму Таварыству „Саюзхлеб“, а ў мясцох дзе яго [illegible]

[illegible] здаваемы апошнімі памольны збор:

а) пры здачы мукамольна-крупянымі і крупянымі прадпрыемствамі памольнага збору (збожжа), які паступіў за выпрацоўку мукі і крупы „Саюзхлеб“, альбо спажывецкая каапэрацыя, на якую апошнім ускладаюцца функцыі прыемкі памольнага збору, аплачвае прадпрыемствам кошт перапрацоўкі той колькасьці перамолатага збожжа, за якую даная колькасьць памзбору спагнана ад памольцаў. Расплата за перапрацоўку збожжа робіцца ў грашовай форме па ўстаноўленых Народным Камісарыятам Гандлю БССР стаўках;

б) колькасьць цэнтнэраў збожжа перапрацаванага і падлягаючага аплаце грашыма вылічваецца арганізацыяй—зборшчыкам пры здачы яму памольнага збору, выходзячы з колькасьці кілёграм здаваемага збожжа памольнага збору, падзяляючы гэту колькасьць на найменшую натуральную стаўку памольнага збору, якая ўстаноўлена для данага тыпу млыну, паводле арт. 3 гэтае пастановы;

в) здаваемае маслазаводамі масланасеньне паступіўшае ў якасьці натуральнага збору аплачваецца арганізацыяй-зборшчыкам па ўстаноўленай канвэнцыйнай загатоўчай цане.

7. Лічыць патрэбным утварыць спэцыяльныя, натуральныя і грашовыя фонды.

Даручыць Народнаму Камісарыяту Гандлю распрацаваць і падаць у Эканамічную Нараду на працягу 1 месяца праэкт аб стварэньні і парадку скарыстаньня гэтых фондаў.

8. Саюзхлеб пасьля ўзгадненьня з раённымі выканаўчымі камітэтамі і Акргандлю вызначае для кожнага паасобнага прадпрыемства (арт. 1) мінімальны размер памольнага збору падлягаючага здачы на працягу сельска-гаспадарчага году, з паказаньнем культур і тэрмінаў здачы. Аб гэтым прадпрыемстве дасылаюцца спэцыяльныя паведамленьні.

9. У выпадку нязддачы прадпрыемствамі натуральнага збору (збожжа і масланасеньня) ва ўстаноўленыя тэрміны, палічаная колькасьць насеньня спаганяецца раённымі выканаўчымі камітэтамі праз міліцыю на падставе паведамленьняў адпаведных органаў таварыства „Саюзхлеб“ або (спажывецкай каапэрацыі).

10. Калі ў прыватных асоб—уладароў і арэндатараў паказаных у арт. 1 прадпрыемстваў не акажацца памольнага збору ў натуры, дык на гэтых асоб накладаецца акруговым выканаўчым камітэтам штраф у грашовай форме ў разьмеры да пяцікратнага кошту па канвэнцыйным загатоўчым цэнам колькасьці нязданага памольнагага збору.

Штрафы, якія накладаюцца акр. выкан. камітэтамі на ўладароў і арандатараў млыноў за нездачу памольнага збору, залічваюцца ў агульным парадку.

11. Прадпрыемцам даецца права аб[illegible]

Падача скаргі не прыпыняе спагнаньня памольнага збору.

12. Аб закрыцьці альбо часовым спыненьні працы па тым альбо іншым абставінам мукамольна-крупянога альбо маслабойнага прадпрыемства павінна быць папярэдне паведамлена аб гэтым іх уладарамі альбо арэндатарамі адпаведнай акруговай інспэкцыі гандлю за 10 дзён.

13. Закрыцьце альбо часовае спыненьне працы паказаных у арт. 12 гэтай пастановы прадпрыемстваў без папярэдняга паведамленьня аб гэтым Акруговай Інспэкцыі Гандлю не вызваляе іх уладароў і арэндатараў ад здачы вызначанай колькасьці збору і, апроч таго, за парушэньне арт. 12 гэтай пастановы на вінаватых накладаецца акруговымі выканаўчымі камітэтамі штраф ў разьмеры 300 руб., а пры ўстанаўленьні злоснага закрыцьця прадпрыемства (у мэтах ухіленьня ад здачы памольнага збору) уладары альбо арандатары падлягаюць адказнасьці ў судовым парадку паводле арт. 152 Крымінальнага Кодэксу.

14. За іншыя парушэньні правіл аб памольным зборы на ўласьнікаў, арэндатараў прадпрыемстваў накладаецца пакараньне ў адміністрацыйным парадку—штраф да 300 руб., а пры паўторных выпадках гэтыя асобы адказваюць у судовым парадку паводле арт. 152 Крымінальнага Кодэксу. Загадчыкі дзяржаўных і каапэрацыйных млыноў прыцягваюцца да адказнасьці: першы раз—у парадку службовай падпарадкаванасьці і ў другі раз—у судовым парадку паводле арт. 202 Крымінальнага Кодэксу.

15. Даручыць Народнаму Камісарыяту Гандлю на працягу 2-х тыдняў распрацаваць і выдаць інструкцыю пра ўжываньне гэтай пастановы.

У гэтай інструкцыі павінен быць прадугледжан парадак нагляду і кантролю за зьбіраньнем прадпрыемствамі памольнага збору і здачай яго арганізацыям, а такса парадак падліку паступленьня яго ад прадпрыемстваў.

Нам Старшыні Савету Народных Камісараў БССР **С. Карп.**

Кіраўнік спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнае Нарады БССР **М. Калевіч.**

14 жніўня 1929 г.
г. Менск.

Арганізацыя буйнага с.-г. камбінату.

Наркамгандаль СССР асыгнаваў Белдзяржгандлю 500.000 руб. на пабудову с.-г. камбінату экспартных прадуктаў.

Камбінат будзе выпускаць да 5000 бэконных сьвіней у год і значную колькасьць садова-гароднай прадукцыі.

Белдзяржгандаль вядзе падрыхтоўку да будаўніцтва буйнога с-г. камбінату. Па думцы старшыні Белдзяржгандлю т. Шэйніна, арганізацыя гэтага камбінату дасьць магчымасьць, з аднага боку, падрыхтаваць для бэконнай фабрыкі ў Воршы пэўную колькасьць бэконных сьвіней, а з другога боку — гэта гаспадарка павінна даць для экспарту патрэбныя гатункі гародніны і садовіны, якія маюць добры збыт на замежных рынках.

Нашы саўгасы, калгасы і індывідуальныя сялянскія гаспадаркі ня прызвычаіліся да адкорму сьвіней на бэкон. Самі мэтады адкорму ў іх не мэханізаваны, прадукцыя выходзіць у іх вельмі дарагою. У гэтай гаспадарцы будуць знаходзіцца да 350 матак. Тут-жа будзе знаходзіцца адкормачны пункт, які будзе выпускаць штогоду да 5000 штук бэконных сьвіней. Увесь працэс адкорму будзе мэханізаваны, што дасьць магчымасьць значна патаньніць прадукцыю бэконнай сьвініны.

Другой важнай галінай у гэтай гаспадарцы будзе разьвядзеньне садавіны і гародніны. У сучасны момант на замежных рынках маюць вялікі попыт яблыкі канадзкіх сартоў, з якім ня могуць канкураваць нашыя антонаўкі. У гэтай гаспадарцы будуць разводзіцца канадзкія сарты; „макантош“ і інш.

Належная ўвага будзе зьвернута на пашырэньне пасадак ягадных культур, якія таксама зьяўляюцца выгоднай крыніцай экспарту і такія віды гародніны, як сальдарэй, пятрушка, цыкоры, цыбуля ды інш., якія пакуль што маюць слабае распаўсюджваньне ў інш. гаспадарках, тут таксама будзе разводзіцца ў масавых разьмерах насенная цыбуля для далейшага распаўсюджваньня як у сацыялістычным сэктары, так і ў індывідуальных гаспадарках.

Утварэньне-ж буйных масываў засеваў цыбулі магчыма пры наліччы патрэбнае колькасьці насеннае цыбулі.

Зараз праводзіцца вышуканьне месца пад арганізацыю гэтае гаспадаркі. Ёсьць некалькі варыянтаў: у Гомельскай акрузе ёсьць 1500 гэкт. вольных зямель, у Быхаўскім р., Магілеўскай акр. таксама можна знайсьці да 800 гэкт. добрай зямлі. Пры Дзяржпляне ўтвераецца праэктнае бюро, для супрацоўнічаньня, у якое будуць запрошаны лепшыя навуковыя сілы БССР і СССР. Апроч гэтага, наладжваецца сувязь з тэхнічным бюро харчавой прамысловасьці „Амторга“.

Будаўніцтва камбінату распачынаецца з вясны 1930. Пабудова ўсяе гаспадаркі будзе каштаваць да 1-га мільёну руб.. Наркамгандаль СССР асыгнаваў на будаўніцтва гэтае гаспадаркі на 1929-30 г. 500.000 руб.

ХРОНІКА.

ХЛЕБНЫЯ ЛІШКІ ЗДАМО ДЗЯРЖАВЕ

У нядзелю 15-га верасьня 1-ы прыгарадны сельсавет [illegible] пасьля таго сяляне пачалі здачу хлеба. [illegible]

Тав. А. І. ХАЦКЕВІЧ вярнуўся з водпуску.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР тав. А. І. Хацкевіч вярнуўся з водпуску і прыступіў да выкананьня абавязкаў.

ВЕЧАР ПАМЯЦІ ПАЭТЫ П. ТРУСА.

15-га верасьня ў Доме Пісьменьніка адбыўся вялікі вечар, прысьвечаны ўшанаваньню памяці паэты Паўлюка Труса. [illegible] божчыка выступіў т. Аляхновіч.

— Поўны грамадзкі рэзананс, якім характарызуецца творчасьць памёршага паэты, падае гэтай творчасьці вялізную сацыяльную каштоўнасьць. Са сьмерцю Паўлюка Труса беларуская пралетарская літаратура страціла аднаго з сваіх найбольш выдатных і таленавітых будаўнікоў. Гэтую страту павінны цалкам запоў[illegible] тэрныя творы нябожчыка.

З чыткай уласных твораў, прысьвечаных памяці Паўлюка Труса, выступалі:

Васіль Каваль, прачытаў імпрэсію на сьмерць паэты, а Юлі Таўбін прадэклямаваў верш, прысьвечаны нябожчыку. Заля Дому Пісьменьніка была перапоўнена моладзьдзю.

Б. М.

Фізкультура і спорт

Як праходзяць агульна-гарадзкія спаборніцтвы па фізкультуры.

[illegible] цягваюцца спаборніцтвы сярод фізкультурных гурткоў Менску.

Сустрэча па баскетболу каманд с. савгандльслужачых і МББ скончылася з разьлікам 49:11 у карысьць—МББ.

Гульня па валей-болу паміж швэйнікамі і нарсувязі скончылася перамогай каманды сувязі.

У гарадкі лепшыя вынікі паказала каманда МББ.

Сустрэча па баскетболу жаночых каманд Дынамо і савгандльслужачых скончылася ў карысьць „Дынамо“ (26:7).

Спаборніцтвы выклікалі вялікую зацікаўленасьць з боку працоўных Менску.

Пасьля пераводу кіно-тэатраў на безперарыўны рабочы тыдзень.

Палепшылася мастацкае абслугоўваньне працоўных.

Прадстаўнік Белдзяржкіно дакладваў прэзыдыуму ЦП саюзу працмастацтва аб выніках пераводу кіно-тэатраў Менску на безперарыўны рабочы тыдзень. З дакладу відаць, што ў выніку пераводу на бесьперарыўны рабочы тыдзень значна палепшылася мастацкае абслугоўваньне рабочых, паменшылася беспрацоў'е сярод працаўнікоў мастацтва.

Аднак — адзначае ў сваей пастанове прэзыдыум саюзу пытаньне аб пераводзе кіно-тэатраў на бесьперарыўны рабочы тыдзень недастаткова папулярызавана сярод насельніцтва і асабліва рабочых, некаторыя кіно-тэатры ня былі падрыхтаваны да пераводу.

Саюзам у хуткім часе склікаецца нарада прадстаўнікоў профсаюзных і гаспадарчых арганізацый па пытаньню: аб выніках пераводу відовішчаў на бесьперарыўны рабочы тыдзень і шляхох далейшага палепшаньня абслугоўваньня працоўных.

Арганізацыя буйнага адкормачнага пункту.

Белдзяржгандаль арганізаваў недалёка ад Менску (вур. Антонава) буйны адкормачны пункт на 40.000 штук гусей і 140.000 штук курэй, якія будуць экспартавацца на замежныя рынкі.

Апрача гэтага, маюць быць экспартаваны за межы 40.000 шт. жывых гусей. З гэтае колькасьці на 25.000 шт. ужо заключаны дагаворы.

Вопыты з шаўкоўніцтвам.

У працягу гэтага лета праводзіліся вопыты кармленьня шаўкавічных вусеняў у цэлым шэрагу пунктаў БССР. Цэнтральны Дом Селяніна (Менск), Азяраны, Мазырскай акр., Ворхава і Шэрсьціна, Гомельскай акр.

Ва ўсіх пунктах вынікі кармленьня здавальняючыя.

Будуем аўта-бранявую калёну.

У сувязі з 10-цігадовым юбілеям саюзу транспартнікаў прэзыдыум парашыў правесьці ўсебеларускі суботнік на карысьць пабудовы аўта-бранявой калёны.

Суботнік будзе праведзены 29 верасьня.

Падрыхтоўка кваліфікаваных работнікаў каапэрацыі.

Белрабсэкцыя ўхваліла адчыніць 5-ці месячныя курсы па падрыхтоўкі загадчыкаў магазынаў.

На курсы будзе прынята 25 чалавек.

Кулак на чале калгасу.

Нядаўна было распушчана праўленьне калгасу „Юбілейная“ (недалёка ад Менску), на чале якога стаяў былы арандатар гэтага фальварку.

Усе члены калгасу займаліся кулаком.

Бюро фізкультуры пры НК Аховы Здароў'я.

Прэзыдыум ВСФК ухваліў арганізаваць пры НК Аховы Здароў'я бюро фізкультуры.

Бюро мае на мэце праводзіць практычна-дасьледчую працу па ўрачэбнаму кантролю за фізкультурай.

Бюро зараз рыхтуецца да правядзеньня зьезду мэдыцынскіх працаўнікоў па пытаньнях фізкультуры.

Аб пастаноўцы фізкультурнай працы ў савгасах.

ВСФК Беларусі зараз праводзіць выбарачны агляд пастаноўкі фізкультурнай працы ў савгасах і калгасах Менскай акругі.

Вынікі агляду будуць абгавораны на бліжэйшым пасяджэньні прэзыдыуму.

Выпуск з настаўніцкіх курсаў.

На 6-месячныя курсы па падрыхтоўцы настаўнікаў было залічана 126 чалавек.

Заняткі на курсах скончыліся 14 верасьня. Скончыла курсы 77 чалавек, якія будуць накіраваны па акругах БССР для прызначэньня ў вясковыя пачатковыя школы.

Учора ўвечары адбыўся ўрачысты выпуск.

Ад БелАПП'у.

Пункт пастановы сакратарыяту праўленьня Бел.АПП'а аб антысавецкім учынку Б. Пільняка, дзе гаворыцца аб магчымасьці небясьпекі пільнякоўшчыны ў БССР, трэба чытаць так: **„Бел. АПП сыгналізуе аб магчымасьці такой небясьпекі і ў БССР. Спроба контррэвалюцыйнага выступленьня Алеся Дудара і нацыянал-дэмакратычных выступленьняў у мастацкіх творах Язэпа Пушчы, у публіцыстычных выступленьнях Жылуновіча і ў апавяданьні Цішкі Гартнага „Здарэньне з камісарамі“.**

Сакратарыят БелАПП'у.

Бібліяграфія.

„МАЛАДНЯК“—літаратурна-мастацкая і грамадзка-палітычная часопісь—орган Беларускай Асацыяцыі Пралетарскіх Пісьменьнікаў. № 8, 1929 г. Старонак 118. Цана 40 кап. Выдавецтва ЦК ЛКСМБ „Чырвоная Зьмена“.

У рэцэнзуемым нумары з прозы зьмешчаны творы М. Нікановіча—„У палявых дарогах“,—апавяд. Сымона Баранава—пачатак аповесьці „На абрэзках зямлі“ і Барыса Мікуліча—апавяданьне „Песьня пра сяброўства“. М. Нікановіч узяў тэмаю долю жанчыны наогул і жанчыны—парадзіхі ў прыватнасьці ў атачэньні рэштак старога сялянскага быту, адсталасьці, някультурнасьці, дзікунства, якія яшчэ ў шмат якіх глухіх абшарах нашае Беларусі моцна трымаюць у сваіх абцугох пэўную частку беларускае працоўнае сялянскае масы. М. Нікановіч, бязумоўна, мае належны сацыяльны крытэрый у падыходзе да сацыяльных, адмоўных зьяў і выстарчальна разьвітую сацыяльную чуласьць. Вось чаму ў чытача абуджаецца вялікая агіда, нянавісьць да фактараў, якія малюе аўтар у даным выпадку. Хібамі апавяданьня зьяўляецца вялікая расьцягнутасьць першае паловы, якая мае зусім мала адносін да агульнае мэтаўстаноўкі твору. Аўтар захапіўся дэталізацыяй зусім не пасуючых да асноўнай ідэі апавяданьня рэчаў, непатрэбнымі дробязямі так, што першая палова апавяданьня робіцца нуднай і толькі другая палова падымае і ажыўляе настрой чытача. Трэба адзначыць, што Нікановіч [illegible] часу яшчэ не пазбавіўся русыцызмаў, накшталт: „азяблым“, „адчот[illegible]“ і інш.

Сымон Баранаў у пачатку аповесьці „На абрэзках зямлі“ малюе чужы нам элемент насельніцтва вёскі—кулака, вясковага [illegible]дляра і інш. з усімі іх „дробнымі ідэальчыкамі“, „марамі“ і г. д. [illegible] нуўся. Няма і псыхалёгічнае абумоўленасьці кожнае дзеі. У абмалёўцы тыпаў — калі толькі іх так можна назваць,—заўважваецца вялікі ўплыў З. Бядулі.

Мова аповесьці вельмі неапрацаваная, шмат русыцызмаў, дзеяпрыслоўяў і дзеяпрыметнікаў, што падае аповесьці вельмі нязначную вартасьць.

Апавяданьне (праўдзівей—эскіз) Барыса Мікуліча—„Песьня пра сяброўства“ вызначаецца прыгожасьцю фразэалёгіі, шуканьнямі ў стылі прыгожых вобразаў, арыгінальнасьці. Але ўсё-ж вобразы яго залішне штучныя, часта адарваныя ад зьместу.

У рэцэнзуемым нумары часопісі зьмешчан і драматычны твор—першы акт вялікай драмы—„Гута“ Рыгора Кобеца. У сучасны момант, калі мы вельмі бедныя на драматычную творчасьць, зьяўленьне такой рэчы як „Гута“ Рыгора Кабеца вельмі дадатнае і значнае зьявішча. Яшчэ больш павялічвае вагу гэтай значнасьці тэма драмы, узятая з рабочага жыцьця. У драме ў вельмі яскравых і выпуклых фарбах на фоне дадатных і адмоўных бакоў жыцьця рабочых шкляной гуты, закінута ў глушы, зачэплены і добра вырашаюцца хвалюючыя ўсю грамадзкасьць такія пытаньні, як рацыяналізацыя вытворчасьці, вынаходніцтва і інш.

Разьдзел вершаванай лірыкі ў рэцэнзуемым нумары вельмі бедны: усяго адзін верш, ды адзін перакладны. М. Хведаровіч у вершы „Дзьве баляды“ па ранейшаму ніяк ня можа забыцца аб баявых паходах, якія яго так і зачароўваюць. Паранейшаму ён спрабуе насьледваць расейскім канструктывістым, але ўсё-ж ніякага поступу ўперад у „Двух балядах“ няма. Вызначаецца пераклад Ю. Таўбіным на беларускую мову ўрыўку з поэмы „Душою і целам“—яўрэйскага поэты Ізы Харыка. Асабліва добра ўдаўся пераклад другое часткі ўрыўку—„Бель“.

З крытычных артыкулаў у першую чаргу трэба адзначыць літаратурны партрэт Васіля Каваля—Ал. Кучара. Гэты малады крытык яшчэ нядаўна зрабіў першы дэбют у літаратурнай крытыцы і ўжо цяпер выявіўся, як своеасаблівы, арыгінальны і здольны крытык з глыбокім мастацка-філёзофскім і марксысцка-ўсьвядомленым падыходам да крытыкуемага твору. Грунтоўны марксысцкі аналіза-сынтэтычны досьлед Ал. Кучар ставіць на першым месцы ў літаратуразнаўчай працы.

Артыкул П. Горскага—„Кароткі нарыс аб грузінскай літаратуры“ падае цікавы і патрэбны дзеля азнаямленьня з суседнімі літаратурамі народаў СССР агляд [illegible]

Уладзімер Сядура.

НОВЫЯ КНІГІ.

Паступілі ў рэдакцыю газэты „Савецкая Беларусь“ для рэцэнзіі наступныя кнігі і часопісі.

1. „Чырвоныя Зоркі“. Лемантар для вёскі. Н. Мяшалкіна-Сіўко і Л. Лукіна. Навукова-Мэтодолёгічным Камітэтам пры Наркамасьветы БССР, дапушчаны ў якасьці падручніка для 1-ай групы вясковых школ. Стар. 143, цана 55 кап.
2. „Маленькі дзікун“ Аповесьць. Каціта Марыет. Пераклад В. Сташэўскага. Стар. 144, цана 95 кап.

Выданьне Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

3. „Червоний Шлях № 7“. Стар. 253 цана 1 р. 80 кап.

Дзяржаўнага выдавецтва Украіны.

Апавяшчэньні.

Адчынены сход ячэйкі КП(б)Б працасьветы замест аўторка адбудзецца ў сераду 18-IX а 7-й гадзіне ўвечары ў Доме Асьветы.

Парадак дню: Абгаварэньне характарыстыкі ячэйкі, дадзенай Фрунзаўскім РК КП(б)Б.

Запрашаюцца беспартыйныя асьветнікі г. Менску.

— У сераду 18 верасьня а 7 гадзіне ўвечары ў памяшканьні агітпропгабінэту АК КПБ (клюб К. Маркса, другі паверх—уваход з вуліцы Энгельса) адбудзецца нарада кіраўнікоў антырэлігійнымі гурткамі ячэек СВБ г. Менску.

На нараду выклікаюцца наступныя таварышы: Басензон, Берштэйн, Дарафэява—ад сталовых МЦРК, Марголін—завод Камунар, Штэйн—п.-т. кантора, Закаменны і Радзіёнаў—саюз будаўнікоў, Углік і Нікіцін—саюз нархарч, Прутнікаў—Цэнтральны Дом Селяніна, Міхайлаў—шклозавод „Пралетары“, Трыбуць—лямц. ф-ка, Анкудовіч—зав. „Чырвоная Зорка“, Лікарпенка—зав. Бальшавік.

Яўка вышэйпамянёных таварышоў абавязкова без спазьненьня.

Дом камуністычнае асьветы імя Карла Маркса.

З 18 верасьня па 1-е кастрычніка праводзіцца перавучот чытачоў бібліятэкі Дому. Перавучот адбываецца штодня ад 6 да 10 гадз. увеч. па панядзелках і аўторках ад 12 г. дню да 6 гадз. увеч. Не зьявіўшыяся на перавучот будуць лічыцца выбыўшымі.

АД ПРАЎЛЕНЬНЯ РАДЫЁ-УНІВЭРСЫТЭТУ.

На шматлікія запросы аб характары радыё-унівэрсытэту праўленьне радыё-унівэрсытэту адказвае: Радыё-унівэрсытэт не вучыць радыё-тэхніцы, а ставіць сваёй мэтай павысіць агульны і палітычны ўзровень шырокіх рабочых і сялянскіх мас, выпрацаваў дзеля гэтага адпаведны вучэбны плян у якім маюцца на раду з грамадазнаўчымі дысцыплінамі яшчэ спэцыяльныя для прамысловага і сельска-гаспадарчага факультэту.

Слухачы радыё-унівэрсытэту не адрываючыся ад сваёй працы слухаюць лекцыі праз радыё-прыёмнікі свае ўласныя альбо ў клюбах і хатах-чытальнях дзе маюцца свае радыё-прыёмнікі.

Тэрмін падачы заяў працягнут да 1-га кастрычніка г. г.

Аб падрабязнасьцях чытайце газ. „Савецкая Беларусь“ за № 189 ад 21 жніўня г. г.

Часова выкон. абавязкі адказнага рэдактара П. ШАСТАКОЎ

БЕЛДЗЯРЖТЭАТР.
АПОШНІЯ СПЭКТАКЛІ.
ГАСТРОЛІ МУЗЫЧНАЙ КАМЭДЫІ
Аўторак, 17-га верасьня.
„ЖРЫЦА ОГНЯ“ у 3-х дзеях, ВАЛЕНЦІНАВА
Пачатак а 8 з пал. гадзіне.

1-Ы ДЗІЦЯЧЫ КІНО-ТЭАТР „ЮНЫ ПІАНЭР“
Ад панядзелка 16-га верасьня
Гістарычны фільм з эпохі Пугачоўшчыны на Русі.
БУЛАТ-БАТЫР
У 7 ЧАСТКАХ.
Кіно адчынена штодня ад 2 гадз. дня. Пачатак 1-га сэансу а 3 гадз. 30 хв., 2-га а 5 гадз.
НА НЯДЗЕЛЯХ кіно адчынена з 12 гадз. дня.
Цана білету 10 кап.

КІНО-ТЭАТР „КУЛЬТУРА“.
Ад панядзелка 16-га верасьня
ТОЛЬКІ 3 ДНІ 16, 17 і 18 верасьня
2-гі і апошняя серыя гістарычнага фільму
„ДЖАНКІ“
У 7 ЧАСТКАХ.
Пачатак а 7 г. [illegible] Каса ад 5 гадз.

КІНО „ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ“.
Ад панядзелка 16-га верасьня.
— МАСТАЦКІ БЫТАВЫ ФІЛЬМ —
„ПЕРАГОН СМЕРЦІ“.
Драма ў 6 частках.

КІНО ПРАЛЕТАРЫ
АД ПАНЯДЗЕЛКА, 16-га ВЕРАСЬНЯ.
ВЯСЁЛАЯ КАМЭДЫЯ СЭЗОНУ
ШЧАСЬЛІВЫЯ КОЛЬЦЫ.
Звыш праграмы: КІНО-ХРОНІКА № 46.
Пачатак 1 с. а 7 г. 30 хв., ІІ з 9 г., ІІІ а 10 г. 30 хв.
Каса адчынена ад 6 гадз.

Менскаму Белпэдтэхнікуму
патрэбен агроном-пэдагог
з вышэйшай асьветай для загадваньня вучэбнай фермай, выкладаньня сельскай гаспадаркі і кіраўніцтва с.-гаспадарчым практыкумам студэнтаў. Стаж ня менш 3-х год. Пэнсія кала 200 р.
Заявы да 25 верасьня падаюцца ў Белпэдтэхнікум. (Менск, Савецкая 107).

МЕНСКІ АКРУГОВЫ ФІНАНСАВЫ АДДЗЕЛ
абвяшчае, што ім назначаны
ТАРГІ НА ПРОДАЖ
нікеінаступнай маемасьці
якая належыць Лейзару і Якаву Фрэйдзіным,
за нявыплату падаткаў,
У НАСТУПНЫМ ПАРАДКУ:
17 верасьня 1929 г. а 10 гадзіне раніцы ў саўгасе „Габрыелеўка“, Пухавіцкага раёну: [illegible]
Усе жадаючыя ўзяць удзел у таргах могуць атрымаць штодзённа ў Акрфінаддз. у нам. заг. акрфа т. БАЙДАЛІНАЙ.
МЕНАКРФА.

Гр-ка Гурвіч Мірыям Іцкава, якая пахodзіць з гр-н пор. Менскі і жыве ў г. Менску, нарадж. 1902 г. мяняе прозьвішча „Гурвіч“ на прозьвішча „Перальман“. [illegible] Менскі ЗАГС [illegible]

Гр-н Бадзялаў Тарас Георгіеў [illegible] мяняе імя „Тарас“ на імя „Уладзімір“. [illegible]

Гр-ка Бэндзікіна Станіслава Адамава, якая [illegible] мяняе імя „Станіслава“ на імя „Ванда“. [illegible]

Менскі ЗАГС выклікае гр-на Касьпяровіча Мітрафана Васільева на 11-ае кастрычніка 1929 г. [illegible] Касьпяровіч Антанінай Грыгор'еўнай.

СВОДНЫ БАЛЯНС

Гомельскага раённага саюзу спажывецкіх таварыстваў на 1 кастрычніка 1928 г.

АКТЫЎ: Назва артыкулаў	Сума	У проц.	ПАСЫЎ: Назва артыкулаў	Сума	У проц.
1. Грашовыя сродкі . . .	111070—57	3,24	1. Крэдытн. апэрацыі . .	15609—46	0,49
2. Каштоўныя паперы . .	1474 —	0,04	2. Пазыкі . .	408188—38	11,94
3. Наложан. плацяжы . .	36475—75	1,07	3. Вэксалі выдадзен. . .	1642050—59	48,07
4. Тавары і матар'ялы . .	1542102—81	45,10	4. Крэдыторы . .	484308—37	14,17
5. Вытворчасьці . . .	4712—54	0,14	5. Капіталы . . .	674098—93	19,72
6. Вэксалі атрыман. . . .	787350—06	23,03	6. Фонды . . .	16482—68	0,61
7. Дэбітоты	620981—79	18,16	7. Рэзэрвы . . .	24534—96	0,76
8. Ссуды выдадзен. . . .	24759—14	0,72	8. Рэгулююч. рахункі . .	57219—46	1,42
9. Уклады ўнесен. . . .	1228—70	0,04	9. Прыбыткі б.-году. . .	4328—72	0,13
10. Паі і акцыі . . .	97361—35	2,84	10. Чысты прыбытак . . .	92944—07	2,72
11. Маемасьць . . .	168479—94	4,92	11. Унутран. рахункі . . .	789665—30	—
12. Выдаткі б.-году . . .	23768—97	0,70			
13. Унутран. разрах. . . .	789665—30	—			
	4209430—92	100		4209430—92	100
Забалянсав. рахункі .	193775—20		Забалянс. рахункі .	193775—20	
	4403206—12			4403206—12	

Рахунак прыбыткаў і страт.

Прадметы выдатку	Сума	Прадметы прыбыткаў	Сума
1. Агульных і гандл. выдаткаў. .	384939—28	1. Валавы прыбытак ад продажы тавараў	537999—71
2. Працантаў заплачан. . .	168897—76	2. Розныя прыбыткі	12815—36
3. Сьпісана безнад. даўгоў . .	1558—97	3. Атрымана каміс. узнагароды .	33079—53
4. Адлічэн. у рэзэрвы па няпэўным даўгам . . .	15514—76	4. Атрыманыя %% . . .	82283—52
5. Розныя выдаткі і страты . .	2323—28		
Усяго . .	573234—05		
Чысты прыбытак . . .	92944—07		666178—12
Усяго . .	666178—12		666178—12

Старшыня Праўленьня **АДРАСЕНКА.** Члены праўл.: **ГАНЗБУРГ, ВЫСАХАНСКІ.**
Старшыня рэв. кам. **ГЛУХОЎСКІ.** Гал. бухгальтар **МЕЙЛІЦАЎ.**

ЗГУБЛЕНЫ.

— Мэтр. выпіс Казінай І. М., выд. Рэчыцкім загсам, кв. 555п.
— Мэтр. выпіс Сьмілавіцкай Ш., выд. Рэчыцкім загсам, кв. 555п.
— Пашпарт Карчэўскага Д. Л., выд. Рэчыцкім РВК, кв. 555п.
— Паявая кніжка Карчэўскага Д. Л., выд. Рэчыцкім с.-г. крэд. т-вам, кв. 555п.
— Пашпарт № 443 Ерковіч Н., выд. Круглянскім РВК, кв. 539п.
— Вайск. білет Гохман Е., выд. Мазырскім ваенкаматам, кв. 533п.
— Пасьведч. № 105 Нехамея Л. В., выд. Барыс. камгасам, кв. 532п.
— Характарыстыка аб сканчэньні 7-мігодкі Пракутовіча А. К., кв. 540п.